

Vedlegg 1

Drammen kommune

årsregnskap 2023

Drammen kommunekasse
Årsregnskap 2023
og
Drammen kommune
Konsolidert regnskap 2023

Innhold

Regnskapsoppstillinger 2023 Drammen kommunekasse	2
Regnskapsoppstillinger 2023 Drammen kommune konsolidert	11
Noteopplysninger 2023	16

Drammen kommunekasse

Årsregnskap 2023

Regnskapsoppstillinger

Jfr. kapittel 5 i forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner

§ 5-4	Bevilgningsoversikt drift	3
	Bevilgningsoversikt drift fordelt (per programområde)	4
§ 5-5	Bevilgningsoversikt investering	5
	Bevilgningsoversikt investering per programområde	6
§ 5-6	Økonomisk oversikt drift – etter art	7
§ 5-8	Balanseregnskapet	8
§ 5-9	Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner	10

§ 5-4. Bevilgningsoversikter – drift

Regnskap 2023

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Opprinnelig budsjett 2023	Regnskap 2022
Generelle driftsinntekter				
Rammetilskudd	-3 230 176	-3 211 487	-3 108 159	-2 876 222
Inntekts- og formuesskatt	-3 584 884	-3 589 700	-3 504 683	-3 797 187
Eiendomsskatt	0	0	0	0
Andre generelle driftsinntekter	-283 340	-276 570	-226 472	-228 315
Sum generelle driftsinntekter	-7 098 400	-7 077 757	-6 839 314	-6 901 723
Netto driftsutgifter				
Sum bevilgninger drift, netto	6 964 135	7 039 660	6 639 201	6 280 054
Avskrivninger	326 650	330 000	330 000	306 070
Sum netto driftsutgifter	7 290 785	7 369 660	6 969 201	6 586 125
Brutto driftsresultat	192 385	291 903	129 887	-315 599
Finansinntekter/Finansutgifter				
Renteinntekter	-202 497	-146 606	-146 606	-103 006
Utbytter	-260 857	-305 700	-250 500	-148 189
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-683	-4 368	-4 368	-1 918
Renteutgifter	272 660	257 620	257 620	172 859
Avdrag på lån	247 315	247 316	247 316	235 339
Netto finansutgifter	55 938	48 261	103 462	155 086
Motpost avskrivninger	-326 650	-330 000	-330 000	-306 070
Netto driftsresultat	-78 327	10 164	-96 651	-466 583
Disponering eller dekning av netto driftsresultat				
Overføring til investering	295 846	340 846	296 800	467 770
Avsetninger til bundne driftsfond	91 723	8 738	0	72 117
Bruk av bundne driftsfond	-71 206	-61 551	0	-99 890
Avsetninger til disposisjonsfond	11 070	11 070	0	154 067
Bruk av disposisjonsfond	-249 106	-309 266	-200 149	-127 530
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	50
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	78 327	-10 164	96 651	466 583
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk).	0	0	0	0

§ 5-4. Bevilgningsoversikt drift, Regnskap til fordeling per programområde

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2023	Reguleringer 2023	Regulert budsjett 2023	Opprinnelig budsjett 2023	Regnskap 2022
Fra bevilgningsoversikt:					
Til fordeling drift	6 964 135	400 459	7 039 660	6 639 201	6 280 054
Netto driftsutgifter pr. programansvar					
Skole	1 208 181	134 723	1 228 409	1 093 686	1 138 967
Barnehage	921 582	63 578	923 666	860 088	857 320
Forebyggende tjenester (inkl. barnevern)	442 843	23 562	456 003	432 441	416 967
Helse	379 998	25 680	369 062	343 381	384 531
Mennesker med nedsatt funksjonsevne	459 124	52 532	444 356	391 824	382 334
Hjemmetjenester og institusjon	1 174 343	68 380	1 180 574	1 112 194	1 153 860
Rus og psykisk helse	161 223	8 470	167 258	158 788	162 571
Sosialtjeneste, etablering og bolig	501 647	125 035	532 554	407 519	458 511
Kultur, fritid og idrett	323 818	32 340	328 021	295 681	310 561
Medvirkning og lokaldemokrati	3 621	698	4 596	3 898	3 436
Utbygging og samferdsel	135 225	19 374	133 583	114 209	118 353
Vann, avløp og renovasjon	-195 786	25 794	-181 520	-207 314	-166 767
Arealplan, klima og miljø	43 783	1 390	46 679	45 289	44 256
Ledelse, styring og administrasjon	398 233	39 470	419 245	379 775	376 635
Samfunnssikkerhet	99 052	1 701	95 905	94 205	91 638
Næringsutvikling	15 024	1 943	16 531	14 588	28 575
Arbeid og inkludering	0	0	0	0	0
Politisk styring	54 584	3 869	55 667	51 798	39 007
Sentrale poster	837 639	-228 079	819 072	1 047 151	479 300
Netto for alle programansvar	6 964 135	400 459	7 039 660	6 639 201	6 280 054

§ 5-5. Bevilgningsoversikter – investering

Regnskap

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Opprinnelig Budsjett 2023	Regnskap 2022
Investeringsutgifter				
Investeringer i varige driftsmidler	1 218 931	1 107 941	1 069 950	1 010 058
Tilskudd til andres investeringer	11 659	9 800	9 800	7 181
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	483 448	483 037	22 500	440 011
Utlån av egne midler	2 440	2 440	0	3 423
Avdrag på lån	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	1 716 478	1 603 217	1 102 250	1 460 673
Investeringsinntekter				
Kompensasjon for merverdiavgift	-147 469	-185 707	-156 474	-113 661
Tilskudd fra andre	-162 136	-157 477	-101 476	-109 485
Salg av varige driftsmidler	-3 710	0	0	-26 247
Salg av finansielle anleggsmidler	-523 322	-460 537	0	-244 840
Utdeling fra selskaper	0	0	-92 000	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-5 252	-5 190	-1 100	-158 812
Bruk av lån	-526 029	-455 500	-455 500	-350 595
Sum investeringsinntekter	-1 367 919	-1 264 410	-806 550	-1 003 641
Videreutlån				
Videreutlån	615 374	788 000	450 000	953 440
Bruk av lån til videreutlån	-615 374	-750 000	-450 000	-610 614
Avdrag på lån til videreutlån	49 092	100 000	100 000	71 093
Mottatte avdrag på videreutlån	-146 416	-100 000	-100 000	-217 655
Netto utgifter videreutlån	-97 324	38 000	0	196 263
Overføring fra drift og netto avsetninger				
Overføring fra drift	-295 846	-340 846	-296 800	-467 770
Avsetninger til bundne investeringsfond	138 663	2 320	0	209 711
Bruk av bundne investeringsfond	-15 965	-41 032	0	-395 870
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	5 190	1 100	4 054
Bruk av ubundet investeringsfond	-2 440	-2 440	0	-3 423
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	2
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-175 587	-376 807	-295 700	-653 296
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	75 648	0	0	0
Kontrollsum art 980 Regnskapsmessig merforbruk	-75 648	0	0	0
Overføring til fordeling (§5-5, andre ledd)				
Inntekter til fordeling	0	0	0	0
Utgifter til fordeling	1 716 478	1 603 217	1 102 250	1 460 673
Sum til fordeling (netto)	1 716 478	1 603 217	1 102 250	1 460 673

§ 5-5. Bevilgningsoversikter – investering

Regnskap til fordeling

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Opprinnelig budsjett 2023	Regnskap 2022
Fra bevilgningsoversikt:				
Netto investeringer til fordeling:	1 716 478	1 603 217	1 102 250	1 460 673
Fordeling på programansvar				
Skole	34 518	33 926	22 000	44 266
Barnehage	3 745	3 967	3 800	3 633
Forebyggende tjenester (inkl. barnevern)	1 619	1 619	1 000	3 547
Helse	1 205	1 000	1 000	1 886
Mennesker med nedsatt funksjonsevne	3 313	3 083	2 000	758
Hjemmetjenester og institusjon	19 794	21 164	22 000	15 999
Rus og psykisk helse	1 213	1 213	1 000	1 412
Sosialtjeneste, etablering og bolig	1 767	2 251	1 000	3 069
Kultur, fritid og idrett	27 251	48 081	43 800	34 531
Utbygging og samferdsel	781 556	716 018	699 200	526 795
Vann, avløp og renovasjon	298 570	239 047	259 500	324 702
Arealplan, klima og miljø	605	900	900	306
Ledelse, styring og administrasjon	38 951	44 973	21 550	55 425
Samfunnssikkerhet	0	0	0	769
Politisk styring	0	500	1 000	142
Sentrale poster	502 371	485 476	22 500	443 434
Sum fordelt	1 716 478	1 603 217	1 102 250	1 460 673

§ 5-6. Økonomisk oversikt etter art – drift

Regnskap

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Opprinnelig budsjett 2023	Regnskap 2022
Driftsinntekter				
Rammetilskudd	-3 230 176	-3 211 487	-3 108 159	-2 876 222
Inntekts- og formuesskatt	-3 584 884	-3 589 700	-3 504 683	-3 797 187
Eiendomsskatt	0	0	0	0
Andre skatteinntekter	0	0	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-303 847	-276 570	-226 472	-228 315
Overføringer og tilskudd fra andre	-1 145 372	-966 008	-740 787	-1 168 584
Brukerbetalinger	-274 868	-268 618	-271 437	-317 204
Salgs- og leieinntekter	-584 150	-575 458	-627 897	-540 372
Sum driftsinntekter	-9 123 297	-8 887 841	-8 479 434	-8 927 883
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	4 207 180	4 071 704	3 874 036	3 978 926
Sosiale utgifter	1 124 128	1 126 974	1 030 168	1 055 561
Kjøp av varer og tjenester	2 813 768	2 772 912	2 609 196	2 571 797
Overføringer og tilskudd til andre	843 958	878 155	765 922	699 931
Avskrivninger	326 650	330 000	330 000	306 070
Sum driftsutgifter	9 315 683	9 179 744	8 609 322	8 612 284
Brutto driftsresultat	192 385	291 903	129 887	-315 599
Finansinntekter/Finansutgifter				
Renteinntekter	-202 497	-146 606	-146 606	-103 006
Utbytter	-260 857	-305 700	-250 500	-148 189
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-683	-4 368	-4 368	-1 918
Renteutgifter	272 660	257 620	257 620	172 859
Avdrag på lån	247 315	247 316	247 316	235 339
Netto finansutgifter	55 938	48 261	103 462	155 086
Motpost avskrivninger	-326 650	-330 000	-330 000	-306 070
Netto driftsresultat	-78 327	10 164	-96 651	-466 583
Disponering eller dekning av netto driftsresultat				
Overføring til investering	295 846	340 846	296 800	467 770
Avsetninger til bundne driftsfond	91 723	8 738	0	72 117
Bruk av bundne driftsfond	-71 206	-61 551	0	-99 890
Avsetninger til disposisjonsfond	11 070	11 070	0	154 067
Bruk av disposisjonsfond	-249 106	-309 266	-200 149	-127 530
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	50
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	78 327	-10 164	96 651	466 583
Fremført til inndecking i senere år (merforbruk)	0	0	0	0

§ 5-8. Balanseregnskapet

Tall i 1000 kroner	Note	Regnskap 2023	Regnskap 2022
EIENDELER			
A. Anleggsmidler		22 068 977	20 432 259
I. Varige driftsmidler	4	6 872 261	5 983 370
1. Faste eiendommer og anlegg		6 209 274	5 339 119
2. Utstyr, maskiner og transportmidler		662 988	644 250
II. Finansielle anleggsmidler		5 938 471	5 050 429
1. Aksjer og andeler	5	2 742 403	2 322 474
2. Obligasjoner		0	0
3. Utlån	6	3 196 067	2 727 955
III. Immaterielle eiendeler		0	0
IV. Pensjonsmidler	11	9 258 245	9 398 460
B. Omløpsmidler		3 205 798	2 487 595
I. Bankinnskudd og kontanter		860 476	752 269
II. Finansielle omløpsmidler		0	107 710
1. Aksjer og andeler	7	0	107 710
2. Obligasjoner		0	0
3. Sertifikater		0	0
4. Derivater		0	0
III. Kortsiktige fordringer		2 345 322	1 627 617
1. Kundefordringer		237 082	228 500
2. Andre kortsiktige fordringer		1 064 403	633 606
3. Premieavvik	11	1 043 838	765 511
Sum eiendeler		25 274 775	22 919 854

Tall i 1000 kroner	Note	Regnskap 2023	Regnskap 2022
EGENKAPITAL OG GJELD			
C. Egenkapital		-5 995 279	-6 025 973
I. Egenkapital drift		-726 789	-944 308
1. Disposisjonsfond		-605 694	-843 729
2. Bundne driftsfond	13	-121 096	-100 579
3. Merforbruk i driftsregnskapet		0	0
II. Egenkapital investering		-224 463	-179 853
1. Ubundet investeringsfond		-9 544	-11 983
2. Bundne investeringsfond	13	-290 567	-167 869
3. Udekket beløp i investeringsregnskapet		75 648	0
III. Annen egenkapital		-5 044 026	-4 901 812
1. Kapitalkonto	2	-5 096 804	-4 954 589
2. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift		52 778	52 778
3. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering		0	0
D. Langsiktig gjeld		-17 156 488	-15 527 358
I. Lån	9	-7 768 586	-6 789 008
1. Gjeld til kredittinstitusjoner		-7 768 586	-6 789 008
2. Obligasjonslån		0	0
3. Sertifikatlån		0	0
II. Pensjonsforpliktelse	11	-9 387 902	-8 738 351
E. Kortsiktig gjeld		-2 123 008	-1 366 523
I. Kortsiktig gjeld		-2 123 008	-1 366 523
1. Leverandørgjeld		-541 034	-457 612
2. Likviditetslån		-524 258	-84 807
3. Derivater		0	0
4. Annen kortsiktig gjeld		-1 057 716	-824 104
5. Premieavvik		0	0
Sum egenkapital og gjeld		-25 274 775	-22 919 854
F. Memoriakonti		0	0
I. Ubrukte lånemidler		134 626	0
II. Andre memoriakonti		72 355	43 018
III. Motkonto for memoriakontiene		-206 981	-43 018
Kontrollsum balanse		0	0

§ 5-9. Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner - Drammen kommune

Tall i 1000 kroner	Budsjett 2023	Regnskap 2023	
Drift			
1. Netto driftsresultat		-78 327	
2. Avsetninger til bundne driftsfond		91 723	
3. Bruk av bundne driftsfond		-71 206	
4. Overføring til investering iht årsbudsjett og fullmakter	340 846		
5. Avsetning til disp.fond iht årsbudsjett og fullmakter	11 070		
6. Bruk av disp.fond iht årsbudsjett og fullmakter	-309 266		
7. Budsjettert dekning av tidligere års merforbruk			
8. Årets budsjettavvik (årsresultat før strykninger)	-15 160		
9. Strykning av overføring til investering		-45 000	**
10. Strykning av avsetninger til disposisjonsfond		0	
11. Strykning av dekning av tidligere års merforbruk		0	
12. Strykning av bruk av disposisjonsfond		60 160	
13. Mer- eller mindreforbruk etter strykninger		-	
14. Bruk av disposisjonsfond for reduksjon av årets merforbruk etter strykninger		0	
15. Bruk av disposisjonsfond for inndekning av tidligere års merforbruk		0	
16. Bruk av mindreforbruk etter strykninger for dekning av tidligere års merforbruk		0	
17. Avsetning av mindreforbruk etter strykninger til disposisjonsfond		0	
18. Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	-	-	
Investering			
1. Sum Investeringer, investeringsinntekter eks bruk av lån		1 392 639	
2. Avsetninger til bundne investeringsfond		138 663	
3. Bruk av bundne investeringsfond		-15 965	
4. Budsjettert bruk av lån	-1 205 500		
5. Overføring fra drift iht årsbudsjett og fullmakter	-340 846		
6. Avsetninger til ubundet inv.fond iht årsbudsjett og fullmakt	5 190		
7. Bruk av ubundet inv.fond iht årsbudsjett og fullmakt	-2 440		
8. Dekning av tidligere års udekket beløp			
<i>Sum budsjett-disposisjoner</i>			
9. Årets budsjettavvik (resultat før strykninger)	-28 259		
10. Strykning av avsetninger til ubundet investeringsfond		-5 190	
11. Strykning av bruk av lån		64 097	***
12. Strykning av overføring fra drift		45 000	**
13. Strykning av bruk av ubundet investeringsfond		0	
14. Udekket eller udisponert beløp etter strykninger		0	
15. Avsetning av udisponert beløp etter strykninger til ubundet investeringsfond		0	
16. Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	-	75 648	
<i>*Rapporten viser avvik mellom regnskap og revidert budsjett, forklart med strykninger og årsavslutningsdisposisjoner etter budsjett- og regnskapsforskriften kap.4</i>			
<i>**Budsjettert overføring fra drift til investering strøket da overføring fra Nedre Eiker Eiendomsutvikling AS ikke ble bokført i drift, men i investering etter krav i God kommunal regnskapsskikk</i>			
<i>*** 134,6 millioner skyldes høyere budsjettert bruk av lån til videreutlån enn faktisk bruk av lån til videreutlån. 70,5 millioner er lån utover budsjett fra lånefondet, etter reutlån av overføring av ekstraordinære investeringsinntekter fra Drammen Eiendom</i>			

Drammen kommune

Konsolidert regnskap 2023

Regnskapsoppstillinger

Jfr. kapittel 5 og 10 i forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner

§ 5-5 K	Bevilgningsoversikt investering	12
§ 5-6 K	Økonomisk oversikt drift – etter art	13
§ 5-8 K	Balanseregnskapet	14

§ 5-5. Bevilgningsoversikter – investering

Regnskap konsolidert

Tall i 1000 kroner	Konsolidert regnskap 2023	Konsolidert regnskap 2022
Investeringsutgifter		
Investeringer i varige driftsmidler	1 460 085	1 481 974
Tilskudd til andres investeringer	11 659	1 779
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	483 448	440 011
Utlån av egne midler	2 440	3 423
Avdrag på lån	0	0
Sum investeringsutgifter	1 957 632	1 927 187
Investeringsinntekter		
Kompensasjon for merverdiavgift	-173 001	-160 280
Tilskudd fra andre	-160 789	-160 606
Salg av varige driftsmidler	-185 742	-59 057
Salg av finansielle anleggsmidler	-523 322	-244 840
Utdeling fra selskaper	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-5 252	-158 812
Bruk av lån	-603 923	-538 565
Sum investeringsinntekter	-1 652 030	-1 322 161
Videreutlån		
Videreutlån	615 374	953 440
Bruk av lån til videreutlån	-615 374	-610 614
Avdrag på lån til videreutlån	49 092	71 093
Mottatte avdrag på videreutlån	-146 416	-217 655
Netto utgifter videreutlån	-97 324	196 263
Overføring fra drift og netto avsetninger		
Overføring fra drift	-295 860	-654 422
Avsetninger til bundne investeringsfond	223 082	239 393
Bruk av bundne investeringsfond	-62 452	-399 310
Avsetninger til ubundet investeringsfond	7 694	16 471
Bruk av ubundet investeringsfond	-5 094	-3 423
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	2
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-132 630	-801 289
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	75 648	0

§ 5-6. Økonomisk oversikt etter art – drift

Regnskap konsolidert

Tall i 1000 kroner	Konsolidert regnskap 2023	Konsolidert regnskap 2022
Driftsinntekter		
Rammetilskudd	-3 230 176	-2 876 222
Inntekts- og formuesskatt	-3 584 884	-3 797 187
Eiendomsskatt	0	2 582
Andre skatteinntekter	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-306 945	-228 377
Overføringer og tilskudd fra andre	-1 130 256	-954 825
Brukerbetalinger	-274 868	-317 204
Salgs- og leieinntekter	-864 131	-882 852
Sum driftsinntekter	-9 391 260	-9 054 084
Driftsutgifter		
Lønnsutgifter	4 312 562	4 086 032
Sosiale utgifter	1 152 035	1 081 659
Kjøp av varer og tjenester	2 567 854	2 437 094
Overføringer og tilskudd til andre	893 535	756 056
Avskrivninger	538 482	522 073
Sum driftsutgifter	9 464 469	8 882 913
Brutto driftsresultat	73 209	-171 171
Finansinntekter/Finansutgifter		
Renteinntekter	-209 709	-123 310
Utbytter	-265 932	-153 264
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-683	-1 918
Renteutgifter	463 516	261 944
Avdrag på lån	421 680	378 337
Netto finansutgifter	408 872	361 789
Motpost avskrivninger	-538 482	-522 073
Netto driftsresultat	-56 401	-331 455
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:		
Overføring til investering	295 860	654 422
Avsetninger til bundne driftsfond	91 723	72 117
Bruk av bundne driftsfond	-71 206	-99 890
Avsetninger til disposisjonsfond	11 070	161 084
Bruk av disposisjonsfond	-256 204	-501 242
Dekning av tidligere års merforbruk	0	19 847
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	71 243	306 338
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	14 842	-25 117

§ 5-8. Balanseregnskapet konsolidert

Tall i 1000 kroner	Note	Konsolidert regnskap 2023	Konsolidert regnskap 2022
EIENDELER			
A. Anleggsmidler		28 781 248	27 906 176
I. Varige driftsmidler	4	13 388 523	13 161 421
1. Faste eiendommer og anlegg		12 713 578	12 495 331
2. Utstyr, maskiner og transportmidler		674 945	666 090
II. Finansielle anleggsmidler		5 998 655	5 187 184
1. Aksjer og andeler	5	2 797 234	2 453 775
2. Obligasjoner		0	0
3. Utlån	6	3 201 421	2 733 409
III. Immaterielle eiendeler		0	28 500
IV. Pensjonsmidler	11	9 394 070	9 529 071
B. Omløpsmidler		3 634 139	2 872 342
I. Bankinnskudd og kontanter		1 748 775	1 276 729
II. Finansielle omløpsmidler		0	107 710
1. Aksjer og andeler		0	107 710
2. Obligasjoner		0	0
3. Sertifikater		0	0
4. Derivater		0	0
III. Kortsiktige fordringer		1 885 364	1 487 904
1. Kundefordringer		237 024	278 678
2. Andre kortsiktige fordringer		593 329	437 984
3. Premieavvik		1 055 011	771 241
Sum eiendeler		32 415 387	30 778 518

Tall i 1000 kroner	Note	Konsolidert regnskap 2023	Konsolidert regnskap 2022
EGENKAPITAL OG GJELD			
C. Egenkapital		-7 665 714	-8 397 574
I. Egenkapital drift		-820 802	-1 059 711
1. Disposisjonsfond		-716 362	-961 481
2. Bundne driftsfond	13	-121 715	-101 198
3. Merforbruk i driftsregnskapet		17 275	2 968
II. Egenkapital investering		-309 533	-221 952
1. Ubundet investeringsfond		-27 000	-24 400
2. Bundne investeringsfond	13	-358 182	-197 552
3. Udekket beløp i investeringsregnskapet		75 648	0
III. Annen egenkapital		-6 535 379	-7 115 911
1. Kapitalkonto		-6 588 156	-7 168 689
2. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift		52 778	52 778
3. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering		0	0
D. Langsiktig gjeld		-22 386 525	-20 792 441
I. Lån		-12 857 062	-11 931 963
1. Gjeld til kredittinstitusjoner		-9 700 062	-9 144 963
2. Obligasjonslån		-2 257 000	-2 237 000
3. Sertifikatlån		-900 000	-550 000
II. Pensjonsforpliktelse	11	-9 529 463	-8 860 478
E. Kortsiktig gjeld		-2 363 148	-1 588 503
I. Kortsiktig gjeld		-2 363 148	-1 588 503
1. Leverandørgjeld		-626 936	-602 254
2. Likviditetslån		-683 121	-84 807
3. Derivater		0	0
4. Annen kortsiktig gjeld		-1 053 092	-901 441
5. Premieavvik		0	0
Sum egenkapital og gjeld		-32 415 387	-30 778 518
F. Memoriakonti		0	0
I. Ubrukte lånemidler		219 083	0
II. Andre memoriakonti		72 355	43 018
III. Motkonto for memoriakontiene		-291 438	-43 018
Kontrollsum balanse		0	0

Drammen kommunekasse
Årsregnskap 2023
og
Drammen kommune
Konsolidert regnskap 2023

Noteopplysninger 2023

Innhold

Note 0a - Regnskapsprinsipper og vurderingsregler	18
Note 0b - Organisering av kommunens virksomhet	20
Note 1a - Endring i arbeidskapital	22
Note 1b - Endring i arbeidskapital	23
Note 2 - Kapitalkonto	24
Note 3 - Vesentlige endringer i regnskapsprinsipp	25
Note 4 - Varige driftsmidler	26
Note 6 - Utlån.....	30
Note 7 - Markedsbaserte finansielle omløpsmidler og derivater	31
Note 9 - Langsiktig gjeld.....	32
Note 10 – Avdrag på lån	34
Note 11 - Pensjonsforpliktelser	35
Note 12 - Drammen kommunes garantiansvar	38
Note 13 - Bundne fond	39
Note 14 - Selvkostberegninger Vann, avløp, arealtjenester og renovasjon.....	41
Note 15 – Salg av aksjer	45
Note 16 - Ytelser til ledende personer	45
Note 17 - Godtgjørelse til revisor	46
Note 18 - Usikre forpliktelser	47
Note 19 – Skatteutgifter	49
Note 20 - Vesentlige poster og transaksjoner i regnskapet	49
Note 21 - Enheter i det konsoliderte årsregnskapet	52
Note 22 - Enheter som er utelatt fra det konsoliderte årsregnskapet	52

Note 0a - Regnskapsprinsipper og vurderingsregler

Årsregnskapet omfatter Drammen kommune konsolidert og kommunekassens virksomhet.

Drammen kommune konsolidert viser resultatene av alle inntekter og utgifter i driftsregnskapet samt alle investeringsinntekter, investeringsutgifter – samt finansieringstransaksjoner, samlet for kommunen som én økonomisk enhet i tråd med KommuneLOVEN (KL) av 22.juni 2018 § 14-6 og forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv av 7.juni 2019 § 10-1 første ledd.

Kommunekassens virksomhet omfatter programområdene med sentrale virksomheter og resultatenheter, samt felles sentrale fellesposter.

Regnskapet presenteres i form av obligatoriske oversikter. I tillegg til regnskapstall viser oversiktene tall for vedtatt og justert budsjett 2023, samt regnskap 2022. Balanseoversikter viser regnskapsførte tall pr 31.12.2023 og UB 2022. Det er i tillegg utarbeidet konsolidert balanseoversikt.

Regnskapsprinsipper

Det konsoliderte årsregnskapet for Drammen kommune er satt opp iht kommuneloven (KL) av 22. juni 2018, forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv av 7.juni 2019 og god kommunal regnskapsskikk. Transaksjoner og mellomværende mellom regnskapsenheter, dvs. interne transaksjoner og mellomværende, er eliminert i det konsoliderte årsregnskapet. Det er utarbeidet egne noter som beskriver det konsoliderte.

Følgende selskap inngår i det konsoliderte:

Drammen kommune (kommunekassen)

Drammen Eiendom KF

Drammensbadet KF

Lånefondet

Drammen kommune fører regnskap etter de kommunale regnskapsprinsipper nedfelt i KommuneLOVENS kapittel 14 og forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner. Årsregnskapet føres i overensstemmelse med god kommunal regnskapsskikk.

Kommuneregnskapet er finansielt orientert og skal vise alle økonomiske midler som er tilgjengelig i året, og anvendelsen av disse. Dette prinsippet omtales som arbeidskapitalprinsippet.

Periodiseringsprinsippet som styrer når utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger skal bokføres kalles anordningsprinsippet. Anordningsprinsippet innebærer at alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året skal tas med i årsregnskapet for vedkommende år, enten de er betalt eller ikke når årsregnskapet avsluttes.

For lån er kun den delen av lånet som faktisk er brukt i løpet av året ført i investeringsregnskapet. Den delen av lånet som ikke er brukt, er registrert som en memoriapost. I den grad vesentlige utgifter, utbetalinger, inntekter eller innbetalinger ikke kan fastsettes eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, registreres et anslått beløp i årsregnskapet.

I den kommunale regnskapsordningen gir ikke avskrivninger resultateffekt på netto driftsresultat og regnskapsmessig mer-/mindreforbruk. Det er ordinære avdrag som har resultateffekt i kommunenes driftsregnskaper.

Beregning av selvkost

På de områder der selvkost er satt som den rettslige rammen for hva kommunen kan kreve av brukerbetaling beregner kommunen selvkost etter retningslinjer gitt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet i dokument H-3/14, februar 2014. Det vises for øvrig til note vedr selvkostområder.

Klassifisering av anleggsmidler og omløpsmidler

Omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelsesverdi og antatt virkelig verdi. Markedsbaserte finansielle omløpsmidler er vurdert til virkelig verdi.

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler som har begrenset økonomisk levetid er avskrevet lineært. Andre anleggsmidler (aksjer, andeler og utlån) er nedskrevet til antatt virkelig verdi når verdifallet ikke er forventet å være forbigående. Nedskrivning blir eventuelt reversert ved realisasjon av anleggsmidlet.

Vurderingsreglene for anleggsmidler følger av regnskapsforskriften § 3-1. Eiendeler som er vesentlige og til varig eie eller bruk for kommunen, klassifiseres i balanseregnskapet som anleggsmidler. Andre eiendeler klassifiseres som omløpsmidler. Andre fordringer er omløpsmidler dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Ellers er de klassifisert som anleggsmidler.

Anleggsmidler aktiveres til brutto anskaffelseskost og avskrives lineært over antatt levetid, som definert i forskriften § 3-4. Avskrivningene begynner året etter at anleggsmidlet er aktivert. Utestående fordringer er vurdert til pålydende. Det foretas løpende avskrivninger av uerholdelige krav.

Kommunen følger KRS 4 Avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Standarden har særlig betydning for skille mellom vedlikehold og påkostning i forhold til anleggsmidler. Utgifter som påløper for å opprettholde anleggsmiddelet kvalitetsnivå utgiftsføres i driftsregnskapet. Utgifter som representerer en standardheving av anleggsmiddelet utover standarden ved anskaffelsen utgiftsføres i investeringsregnskapet og aktiveres på anleggsmiddelet i balansen.

Klassifisering av gjeld

Lån som er tatt opp etter kommuneloven § 14-15 første eller andre ledd, § 14-16, §14-17 første ledd, klassifiseres i balanseregnskapet som langsiktig gjeld. All annen gjeld klassifiseres som kortsiktig gjeld.

Mva-plikt og mva-kompensasjon

Kommunen følger reglene i Lov om Merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) for de tjenesteområdene som er omfattet av loven. For kommunens øvrige virksomhet krever kommunen refusjon i henhold til Lov om kompensasjon for merverdiavgift.

Note 0b - Organisering av kommunens virksomhet

Kommunene Svelvik, Drammen og Nedre Eiker ble etablert som nye Drammen kommune 1. januar 2020. Drammen er Norges sjuende største kommune med 104 487 innbyggere og 6 268 fast ansatte/5 529 faste årsverk per 31. desember 2023.

Administrativ organisering

Administrativ organisering av basisorganisasjonen er som hovedregel tre nivåer under rådmannen, men i enkelte av de store tjenestene er fire nivåer vurdert å være hensiktsmessig:

Nivå 0. Kommune – Rådmann

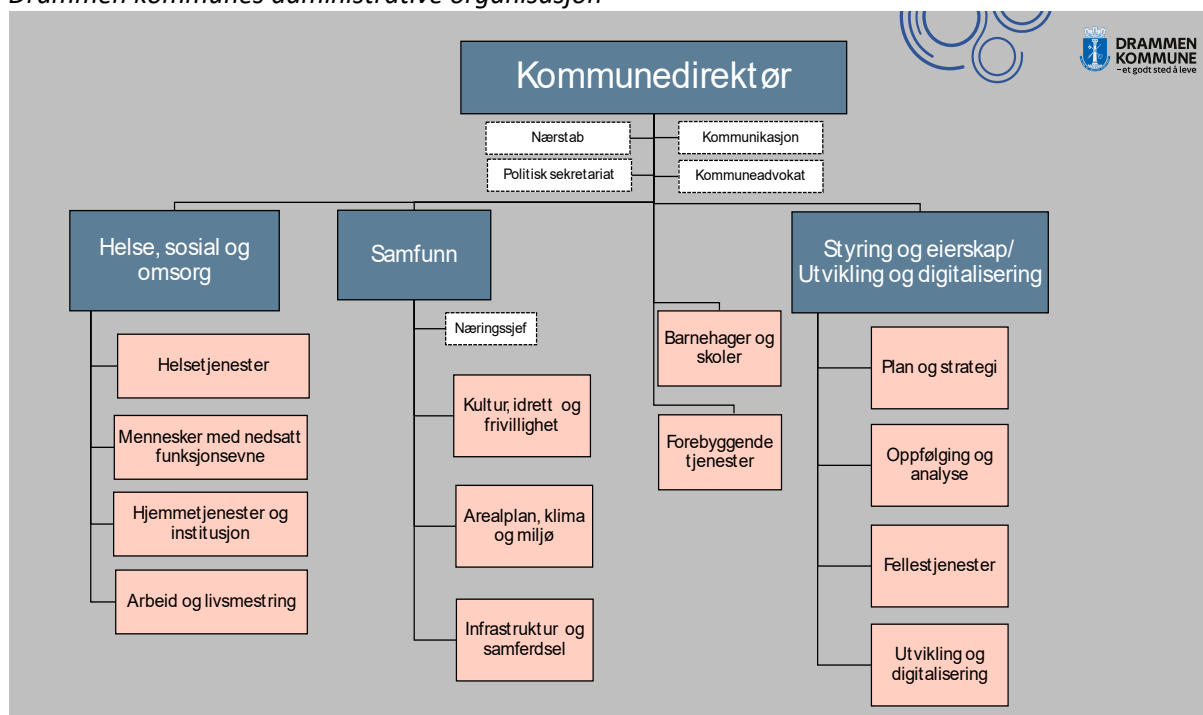
Nivå 1. Kommunalområde – Direktør

Nivå 2. Tjeneste – Kommunalsjef

Nivå 3. Virksomhet – Virksomhetsleder

Nivå 4 Avdeling – Avdelingsleder i virksomheter med mange ansatte.

Drammen kommunes administrative organisasjon

Politisk organisering

Drammen kommune er politisk styrt etter formannskapsmodellen. Kommunestyret har 57 medlemmer og er kommunens øverste politiske organ. I tillegg til formannskapet har kommunen fem¹ hovedutvalg som alle er delegert beslutningsmyndighet. I tillegg kommer blant annet lovpålagte råd etter kommuneloven § 5-12 og øvrige utvalg etter kommuneloven § 5-7.

¹ I forbindelse med konstitueringen av nytt kommunestyre etter valget høsten 2023 (sak 5/23) ble det besluttet å opprette et nytt hovedutvalg «Utvalg for arbeid, aktivitet og inkludering». I tillegg fikk to av de eksisterende hovedutvalgene endret navn (sak 5/23 og 28/23).

De fem hovedutvalgene har budsjettmyndighet innenfor de programområdene som inngår i et enkelte utvalgs ansvarsområde:

Utvalg for oppvekst og utdanning

P01 Skole
P02 Barnehage
P03 Forebyggende tjenester

Utvalg for helse, og omsorg ²

P04 Helse
P06 Hjemmetjenester og institusjon

Utvalg for arbeid, aktivitet og inkludering

P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne
P07 Rus og psykisk helse
P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig
P17 Arbeid og inkludering

Utvalg for kultur, idrett, frivillighet og byliv ³

P09 Kultur, idrett og frivillighet
P10 Medvirkning og lokaldemokrati

Utvalg for tekniske tjenester

P11 Utbygging og samferdsel
P12 Vann, avløp og renovasjon
P13 Arealplan og miljø

Formannskapet har rollen som overordnet plan-, økonomi-, eierskapsutvalg samt utvalg for næring. Formannskapet har i tillegg ansvar for følgende programområder:

P14 Ledelse, styring og administrasjon
P15 Samfunnssikkerhet
P16 Næringsutvikling
P18 Politisk styring
P19 Sentrale poster

Kommunens eierskap

I tillegg er en rekke oppgaver tillagt fristilte virksomheter gjennom eierskap utenfor basisorganisasjonen. [Eierposisjonene](#) omfatter blant annet aksjeselskap (hel- og deleide), interkommunale selskap, kommunale foretak mv., og er nærmere spesifisert på kommunens hjemmeside. Eierposisjonene fremgår også av note 5.

²Endret navn fra «Utvalg for helse, sosial og omsorg» til «Utvalg for helse og omsorg»

³ Endret navn fra «Utvalg for kultur, idrett og frivillighet» til «Utvalg for kultur, idrett, frivillighet og byliv»

Note 1a - Endring i arbeidskapital

Drammen kommunekasse 2023

Balanseregnskapet	31.12.	01.01.	Endring
2.1 Omløpsmidler	3 205 798	2 487 595	
2.3 Kortsiktig gjeld	-2 123 008	-1 366 523	
Arbeidskapital	1 082 790	1 121 072	-38 282

Drifts- og investeringsregnskapet	Beløp
Driftsregnskapet	
Sum driftsutgifter	9 315 683
Sum driftsinntekter	-9 123 297
Netto finansutgifter inkl motpost avskrivninger	-270 713
Netto driftsresultat	-78 327
Investeringsregnskapet	
Sum investeringsutgifter	1 716 478
Sum investeringsinntekter	-1 367 919
Netto utgifter videreutlån	-97 324
Netto utgifter i investeringsregnskapet	251 235
Netto tilgang/bruk i drifts- og investeringsregnskapet	172 908
Endring ubrukte lånemidler (økning +/- reduksjon-)	-134 626
Endring i regnskapsprinsipp ført direkte mot egenkapital	
Endring arbeidskapital i drifts- og investeringsregnskapet	38 282
Differanse (forklares nedenfor)	0

Forklaring til differanse i arb.kapital	Beløp
	0
	0
	0

Note 1b - Endring i arbeidskapital

konsolidert 2023

Balanseregnskapet	31.12.	01.01.	Endring
2.1 Omløpsmidler	3 634 139	2 779 296	
2.3 Kortsiktig gjeld	-2 363 148	-1 575 517	
Arbeidskapital	1 270 991	1 203 779	67 212

Drifts- og investeringsregnskapet	Beløp
Driftsregnskapet	
Sum driftsutgifter	9 464 469
Sum driftsinntekter	-9 391 260
Netto finansutgifter	-129 610
Netto driftsresultat	-56 401
Investeringsregnskapet	
Sum investeringsutgifter	1 957 632
Sum investeringsinntekter	-1 652 030
Netto utgifter videreutlån	-97 324
Netto utgifter i investeringsregnskapet	208 278
Netto tilgang/bruk i drifts- og investeringsregnskapet	151 877
Endring ubrukte lånemidler (økning +/- reduksjon-)	-219 083
Endring i regnskapsprinsipp ført direkte mot egenkapital	0
Endring arbeidskapital i drifts- og investeringsregnskapet	-67 206
Differanse (forklares nedenfor)	6

Forklaring til differanse i arb.kapital	Beløp
Avrunding	-6
Avrunding	0

*IB avviker fra rapporterte tall for 2022 pga Drammensregionens interkommunale Havnevesen (Drammen Havn) omgjort til AS fom 2023

Note 2 - Kapitalkonto

Saldo 01.01.23 (i hele 1000)	4 954 589
<i>Økning av kapitalkonto (kreditposterings)</i>	
Aktivering av fast eiendom og anlegg	17 783
Reversert nedskrivning av fast eiendom og anlegg	0
Aktivering av utstyr, maskiner og transportmidler	1 201 811
Kjøp av aksjer og andeler	460 795
Reversert nedskrivning av aksjer og andeler	0
Oppskrivning anlegg	0
Utlån	621 906
Aktivert egenkapitalinnskudd pensjonskasse	22 654
Avdrag på eksterne lån	296 451
Økning pensjonsmidler/-forpliktelser	108 089
<i>Reduksjon av kapitalkonto (debetposterings)</i>	
Avgang fast eiendom og anlegg	0
Av- og nedskrivning av fast eiendom og anlegg	0
Avgang utstyr, maskiner og transportmidler	4 052
Av- og nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	326 650
Avgang aksjer og andeler	38 029
Nedskrivning av aksjer og andeler	25 490
Avdrag på utlån	153 665
Avskrivning utlån	128
Reduksjon egenkapitalinnskudd pensjonskasse	0
Bruk av midler fra eksterne lån	1 141 403
Reduksjon pensjonsmidler/-forpliktelser	897 857
Urealisert kurstap utenlandslån	0
Saldo 31.12.23	5 096 804

Note 3 - Vesentlige endringer i regnskapsprinsipp

Konto for endring av regnskapsprinsipp

Konto 25800001 Periodiseringsprinsipp i Drammen kommunekasses balanse viser virkning av endringer i regnskapsprinsipp som er ført mot egne egenkapitalkontoer ved tidligere prinsippendringer. Positiv saldo på denne kontoen kan ikke disponeres og negativ saldo skal ikke dekkes inn.

Per 31. desember 2023 viser kontoen 52,8 millioner kroner i negativ saldo. Av dette kommer 32,7 millioner fra tidligere Drammen kommune, 17,1 millioner kroner fra tidligere Nedre Eiker kommune og 3,0 millioner kroner fra tidligere Svelvik kommune.

Beløpene knytter seg til to tidligere prinsippendringer som ble initiert av Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2001 (periodiseringsprinsipp for feriepengen) og i 2008 (avvikling av likviditetsreserven).

Note 4 - Varige driftsmidler

Drammen kommunekasse 2023

(i hele 1000)	IT-utstyr, kontor- maskiner	Anleggs- maskiner mv.	Program- vare	Trafikksikr, tekn. Anlegg	Boliger, skoler, veier	Adm.bygg, sykehjem mv.	Tomte- områder	SUM
Anskaffelseskost 01.01.	239 409	382 969	21 872	356 035	4 896 421	21 739	64 924	5 983 370
Årets tilgang	37 627	114 231	21 883	103 585	923 823	0	17 783	1 218 931
Årets avgang	0	-2 340	0	0	-2 550	0	0	-4 890
Anskaffelseskost 31.12.	277 035	494 860	43 755	459 620	5 817 693	21 739	82 707	7 197 410
Akk avskrivninger 31.12	-434 890	-460 071	-1 458	-279 456	-1 862 834	-10 429	0	-3 049 139
Netto akk. og rev. nedskrivninger	0	1 420	0	0	81	0	0	1 501
Akk. avskr. og nedskr. 31.12.	-434 890	-458 651	-1 458	-279 456	-1 862 753	-10 429	0	-3 047 637
Bokført verdi pr. 31.12.	188 763	431 928	42 297	433 081	5 672 378	21 108	82 707	6 872 261
Årets avskrivninger	-88 273	-62 932	-1 458	-26 539	-145 316	-631	0	-325 149
Årets nedskrivninger	0	0			0	0	0	0
Årets reverserte nedskrivninger	0	0			0	0	0	0
Tap ved salg av anleggsmidler	0	0			0	0	0	0
Gevinst ved salg av anleggsmidler	0	663			0	0	0	663
Økonomisk levetid	5 år	10 år	15 år	20 år	40 år	50 år	Ingen	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	avskrivning	

Anlegg knyttet til den nye bybrua starter avskrivning når den tas i bruk ved ferdigstilling i 2025. Årets avgang er knyttet til overføring av Eknesbadet fra Drammen Kommune til Drammensbadet KF, samt til salg av anleggsmidler.

Tabellen over inneholder også anlegg Drammen Kommune har overtatt vederlagsfritt i forbindelse med justeringsavtaler inngått med private utbyggere.

Følgende justeringsavtaler er inngått:

Utbygger (i hele 1000)	År	Tilgang anlegg	Avskr.tid
Arbeidergata 17 as	2012	3 831	20 år
Evjen/Ørjansen/Tokvam (Berget)	2012	1 024	20 år
JM Norge as	2013	4 982	20 år
Arbeidergata 17 as	2013	2 811	40 år
JM Norge as	2013	3 607	40 år
SRA Invest as	2014	1 633	20 år
Arbeidergata 25 as	2014	1 839	40 år
Cibora Norge as	2014	2 100	40 år
Eknæs (Eknæshagen)	2015	1 258	20 år
JM Norge as	2015	1 795	20 år
Strømm Eiendomsutvikling as	2015	750	20 år
Eknæs (Eknæshagen)	2015	1 419	40 år
JM Norge as	2015	2 194	40 år
Strømm Eiendomsutvikling as	2015	875	40 år
Citycon Buskerud Eiendom as	2017	2 018	20 år
JM Norge as	2017	2 128	20 år
JM Norge as	2017	2 601	40 år
Kniveåsen as	2018	5 851	20 år

Kniveåsen as	2018	2 427	40 år
Bane NOR SF	2019	3 125	20 år
Bane NOR SF	2019	5 607	40 år
HAS Invest as	2020	1 078	20 år
JM Norge as	2020	817	20 år
Svelvigen Brygge 1 as	2020	1 901	20 år
JM Norge as	2020	1 531	40 år
Drammen Stasjon Hotell as	2021	7 411	20 år
Granittlia Utvikling as	2021	4 779	20 år
Granittlia Utvikling as	2021	10 028	40 år
Gråterudveien Næringspark as	2022	2 527	20 år
Svelvigen Brygge 1 as	2022	584	20 år
Gråterudveien Næringspark as	2022	2 123	40 år
Hamborgstrøm as	2023	3 069	20 år
JM Norge as	2023	2 200	20 år
JM Norge as	2023	3 567	40 år
Steinberg Handelseiendom as	2023	892	40 år
OBOS Block Vatne as	2023	5 411	20 år
OBOS Block Vatne as	2023	4 268	40 år
		106 059	

Justeringsanlegg regnes ikke med i selvkost.

Konsolidert 2023

(i hele 1000)

Antall avskrivningsår	3 år	4 år	5 år	10 år	15 år
Anskaffelseskost pr 01.01.23	118	526	247 708	387 547	21 872
Tilgang i regnskapsåret	178	0	65 479	114 767	21 883
Avgang i regnskapsåret	0	0	0	-2 340	0
Avskrivninger i regnskapsåret	-58	-132	-90 498	-63 632	-1 458
Nedskrivninger	0	0	0	0	0
Reverserte nedskrivninger	0	0	0	0	0
Gevinst ved salg av anleggsmidler	0	0	0	663	0
Bokført verdi pr 31.12.23	238	395	222 689	436 342	42 297

Antall avskrivningsår	20 år	40 år	50 år	Ingen avskr	SUM
Anskaffelseskost pr 01.01.23	361 854	11 342 765	21 739	207 614	12 591 745
Tilgang i regnskapsåret	103 660	1 137 042	0	17 783	1 460 792
Avgang i regnskapsåret	0	-122 192	0	0	-124 532
Avskrivninger i regnskapsåret	-27 113	-353 460	-631	0	-536 981
Nedskrivninger	0	-2 500	0	0	-2 500
Reverserte nedskrivninger	0	0	0	0	0
Gevinst ved salg av anleggsmidler	0	65 111	0	0	65 774
Bokført verdi pr 31.12.23	438 401	12 001 656	21 108	225 397	13 388 524

Anlegg fra Drammensregionens Interkommunale Havnevesen er tatt ut av anskaffelseskost, da det ble omdannet til aksjeselskap 01.01.23 – IB vil derfor avvike fra UB 2022.

Note 5- Aksjer og andeler i selskaper mv.

Drammen kommunekasse 2023

Selskapets navn		Antall aksjer/andeler	i %	Bokført verdi pr. 31.12.2023
Aksje- og andelsselskaper				
Byen Vår Drammen AS		11 500	33,00	115 000
Enter Kompetanse AS		6 614	85,27	661 400
Drammen Kino AS			33,00	2 100 000
Å Energi AS	1)		13,67	961 412 500
Inkubator Sundland AS	3)	80 000	0,50	1000
Lindum AS			100,00	25 000 000
Norsk Rørsenter AS	2)	0	0	0
Vinn Industri AS		20	100,00	85 000
Drammen Scener AS		4 000	100,00	14 006 000
Filmparken AS			0,86	140 322
Stift. Nasjonalt kompetansesenter for fri programvare AS	3)	0	0	0
Brageteatret AS		5	50,00	250 000
Eidra AS		22 400 000	100,00	802 752 659
Vardar AS		12 793	26,08	69 338 060
E134 Haukeliveien AS		10	2,43	10 000
Biblioteksentralen		2	1,60	4 200
Aksjer i Nedre Eiker Eiendomsutvikling	2)	0	0	0
Andeler i Mykstu Kraftverk			5,00	10 000 000
Aksjer i Eiker Vekst AS		20	50,00	25 000
Andeler i Viken Skog			0,10	120 000
Solberg Sport og Kultursenter		27	54,00	53 000
Aksjer i Mjøndalen Sport & Kultursenter		1 400	50,00	1 400 000
Aksjer i Mjøndalen Sport og Kultursenter overkursfond			50,00	2 600 000
Aksjer Dpark		1 000	100,00	2 000 000
Svelvikposten AS	2)	0	0	0
Svelvik Produkter AS		30	100,00	300 000
Studentersamfunnets Hus				300
Drammen Havn AS			64,00	460 536 705
Sum aksje- og andelsselskaper				2 352 911 146
Interkommunale selskaper				
Viken kommunerevisjon IKS			25,60	409 000
Renovasjonselskapet for Drammensregionen (RfD)			61,10	502 000
Drammensregionens. Brannvesen IKS			65,00	11 342 611
Vestviken 110-sentral IKS				111 500

Selskapets navn		Antall	i	Bokført verdi
Glitrevannverket IKS			70,86	80 961 661
Drammen Havn farvannsforvaltning IKS			79,00	258 000
Sum interkommunale selskaper				93 584 772
Stiftelser, sameier m.v.				
Drammen kommunale pensjonskasse kapitalinnskudd				256 935 753
KLP egenkapitalinnskudd				38 700 634
Sum stiftelser, sameier m.v.				295 636 387
Andeler i borettslag, boligselskaper m.v.				
Studentersamfundets Hus		50		5 000
Studenterbyen på Sogn, leierettsbevis		26		208 000
Studenterhjemmet i Bergen, Årstad, leietakerbevis				10 000
Studenterhjemmet i Bergen, Fantoft, leietakerbevis				24 000
Studenthybler i Trondheim, Berg, leietakerbevis				24 000
Sum borettslag, boligselskaper mv.				271 000
SUM AKSJER/ANDELER I SELSKAPER M.V.				2 742 403 305

1) Verdi for Å Energi er korrigert for forskjell mellom bokførte verdier av aksjer i Glitre Energi nett og vederlag for salg av disse aksjene i 2022.

2) Aksjer i Norsk Rørsenter AS og Svelvikposten AS er solgt i. Nedre Eiker Eiendomsutvikling er avviklet etter salg av Mile-tomten.

3) Verdien er nedskrevet.

Konsolidert 2023

Aksjer og andeler - selskaper i konsolidert regnskap)		Antall	i	Bokført verdi
Aksjer og andeler eid av Drammen Eiendom KF		aksjer/andeler	%	pr. 31.12.2023
Grønvold Eiendomsselskap AS			100 %	9 300 000
Thamsgaten Parkeringshus AS			100 %	37 023 000
Innskudd Grev Wedel Parkeringshus AS				8 498 000
Aksjer i Morellgården AS	4)		100 %	0
Aksjer eid av Drammensbadet KF				0
Andelslaget Badelandene SA				10 000
Sum aksjer og andeler i kommunale foretak				54 831 000

4) Selskapet Morellgården Eiendom AS ble avviklet i 2023.

Note 6 – Utlån

Drammen kommunekasse 2023

Utlånt til	Utestående 31.12.	Utestående 01.01.	Tap på hovedstol	Tap påløpte renter	Samlet tap
Utlån finansiert med innlån					
Boligsosiale formål (startlån)	3 112 798 646	2 643 840 549	0	0	0
Sum lånefinansierte utlån	3 112 798 646	2 643 840 549	0	0	0
Utlån finansiert med egne midler					0
Utlån til Drammen Kommunale Pensjonskasse	35 500 000	35 500 000	0	0	0
Lindum - Ansvarlig lån	1 600 000	2 800 000	0	0	0
Lån Konnerud IL - forskuttering av spillemidler	1 475 000	1 475 000	0	0	0
BFK - forskuttering midler tilfartsvei vest del 2 og 3 Konnerud	15 000 000	15 000 000	0	0	0
Lån Skoger IL - forskuttering av spillemidler	0	3 901 000	0	0	0
Utlån u/pantesikkerhet sosiallån	16 623 307	14 056 658	0	0	0
Utlån depositum	64 758	64 758	0	0	0
Lån Solberg Sportsklubb - forskuttering av spillemidler	2 805 000	2 805 000	0	0	0
Utlån Eiker Vekst	2 100 000	2 250 000	0	0	0
Lån Stiftelsen Gjerpenkollen - forskuttering av spillemidler	0	189 000	0	0	0
Lån Drammen Strong v/Stronghytta - forskuttering av spillemidler	1 500 000	1 500 000	0	0	0
Lån Birkebeineren IF - forskuttering av spillemidler	2 129 200	2 129 200	0	0	0
Lån Drammens ballklubb - forskuttering av spillemidler	1 466 250	1 466 250	0	0	0
Lån Mjøndalen Idrettsf. - forskuttering av spillemidler	977 500	977 500	0	0	0
Utlån Fontenehuset Drammen	438 300	0	0	0	0
Lån Mjøndalen sport og kultursenter AS- forskuttering av spillemidler	1 589 500	0	0	0	0
Sum egenfinansierte utlån	83 268 815	84 114 366	0	0	0
Sum	3 196 067 461	2 727 954 915	0	0	0

Konsolidert 2023

Utlånt til	Utestående 31.12.	Utestående 01.01.	Tap på hovedstol	Tap påløpte renter	Samlet tap
Utlån finansiert med innlån					
Boligsosiale formål (startlån)	3 112 798 646	2 643 840 549	0	0	0
Sum lånefinansierte utlån	3 112 798 646	2 643 840 549	0	0	0
Utlån finansiert med egne midler					0
Utlån til Drammen Kommunale Pensjonskasse	35 500 000	35 500 000	0	0	0
Lindum - Ansvarlig lån	1 600 000	2 800 000	0	0	0
Lån Konnerud IL - forskuttering av spillemidler	1 475 000	1 475 000	0	0	0
BFK - forskuttering midler tilfartsvei vest del 2 og 3 Konnerud	15 000 000	15 000 000	0	0	0
Lån Skoger IL - forskuttering av spillemidler	0	3 901 000	0	0	0
Utlån u/pantesikkerhet sosiallån	16 623 307	14 056 658	0	0	0
Utlån depositum	64 758	64 758	0	0	0
Lån Solberg Sportsklubb - forskuttering av spillemidler	2 805 000	2 805 000	0	0	0
Utlån Eiker Vekst	2 100 000	2 250 000	0	0	0
Lån Stiftelsen Gjerpenkollen - forskuttering av spillemidler	0	189 000	0	0	0
Lån Drammen Strong v/Stronghytta - forskuttering av spillemidler	1 500 000	1 500 000	0	0	0
Lån Birkebeineren IF - forskuttering av spillemidler	2 129 200	2 129 200	0	0	0
Lån Drammens ballklubb - forskuttering av spillemidler	1 466 250	1 466 250	0	0	0
Lån Mjøndalen Idrettsf. - forskuttering av spillemidler	977 500	977 500	0	0	0
Utlån Fontenehuset Drammen	438 300	0	0	0	0
Lån Mjøndalen sport og kultursenter AS- forskuttering av spillemidler	1 589 500	0	0	0	0
Grønvold Eiendomsselskap AS	5 353 930	5 353 930	0	0	0
Morellgården eiendom AS	0	100 000	0	0	0
Sum egenfinansierte utlån	88 622 745	89 568 296	0	0	0
Sum	3 201 421 391	2 733 408 845	0	0	0

Note 7 - Markedsbaserte finansielle omløpsmidler og derivater

Markedsbaserte finansielle omløpsmidler

Drammen kommune har følgende plasseringer i pengemarkedsfond med lav risiko (kommunen har ingen derivater utover det som inngår i sikring):

Aktivklasse	Finansforvaltnings-reglement	Anskaffelseskost 1)	Balanseført verdi 31.12.2023	Salgspris 24.02.2023	Balanseført verdi 01.01.2023	Resultatført verdiendring 2)
<i>Rentepapirer:</i>	<i>punkt 6.3</i>					
Pluss Likviditet II		103 591 078	0	108 393 062	107 709 576	683 486
		103 591 078	0	108 393 062	107 709 576	683 486

- 1) Fondet ble anskaffet i tidligere Drammen kommune i 2017. Anskaffelseskost er fastsatt til balanseførte verdier (markedsverdi) ved overføring av fondene til den nye kommunen i 2020.
- 2) Resultatført gevinst på plassering av overskuddslikviditet var 683.486 kroner da plasseringen ble avsluttet og overført til driftskonto.

Note 8 – Rentesikring

Renteutgiftene på kommunens lånegjeld til investeringsformål tatt opp gjennom Lånefondet sikres i samsvar med gjeldende reglement for finans- og gjeldsforvaltningen pkt. 7.4 og 7.5.

Lån	Långiver	Gjeldende rente	Rentesikret gjeld	Rente binding	Sluttdato	Avdrags type
Fastrente inkl. rentbytteavtaler			5 450 391 927,00			
LF003 KBN-20150597	KommunalBanken	1,2800 %	89 285 740,00	NOK 1,85 År	26.11.2048	Serie
LF028 KLP83175336551	KLP	2,2000 %	24 792 697,00	NOK 0,41 År	28.05.2054	Serie
LF048 DNB-NO0010850209	MARKET	2,1550 %	400 000 000,00	NOK 0,31 År	24.04.2024	Ingen avdrag
LF058 KBN-20210400	KommunalBanken	2,2100 %	300 000 000,00	NOK 7,88 År	17.11.2031	Ingen avdrag
LF060 KBN-20110199	KommunalBanken	2,1300 %	12 313 490,00	NOK 1,22 År	16.10.2034	Serie
LF061 DNB-NO0010860463	MARKET	2,0000 %	387 000 000,00	NOK 5,66 År	28.08.2029	Ingen avdrag
LF062 KBN-20150271	KommunalBanken	2,7000 %	200 000 000,00	NOK 1,44 År	10.06.2025	Ingen avdrag
LF068 KBN-20170571	KommunalBanken	2,4200 %	147 000 000,00	NOK 3,38 År	16.11.2037	Serie
LF073 KBN-20220128	KommunalBanken	3,3540 %	300 000 000,00	NOK 3,38 År	18.05.2027	Ingen avdrag
LF077 KBN-20190447	KommunalBanken	2,2100 %	100 000 000,00	NOK 0,76 År	03.10.2039	Serie
LF082 DNB-NO0012484478	MARKET	2,8900 %	300 000 000,00	NOK 1,23 År	25.03.2025	Ingen avdrag
LF091 Nordea-NO0012780081	MARKET	3,8170 %	350 000 000,00	NOK 3,95 År	13.12.2027	Ingen avdrag
LF094 Nordea-NO0012853391	MARKET	4,0927 %	300 000 000,00	NOK 4,16 År	28.02.2028	Ingen avdrag
LF098 SpB1-NO 001 2902073	MARKET	3,9530 %	250 000 000,00	NOK 6,32 År	26.04.2030	Ingen avdrag
LF099 DNB-NO0012933490	MARKET	4,3000 %	370 000 000,00	NOK 4,93 År	05.12.2028	Ingen avdrag
LF507 SWAP 772177/3714756	Nordea	4,6850 %	120 000 000,00	NOK 3,81 År	08.12.2027	Ingen avdrag
LF542 SWAP 901565/3714758	Nordea	5,7300 %	70 000 000,00	NOK 4,22 År	08.05.2028	Ingen avdrag
LF561 SWAP 1886737/3714768	Nordea	2,3049 %	200 000 000,00	NOK 5,76 År	19.11.2029	Ingen avdrag
LF562 SWAP 1997017/3714770	Nordea	1,9400 %	200 000 000,00	NOK 10,76 År	20.11.2034	Ingen avdrag
LF564 SWAP 1681725/3714762	Nordea	1,4450 %	200 000 000,00	NOK 2,37 År	29.06.2026	Ingen avdrag
LF565 SWAP 1766053/3714764	Nordea	2,1000 %	200 000 000,00	NOK 3,30 År	07.06.2027	Ingen avdrag
LF566 SWAP 2304366/4309410	Nordea	3,4570 %	350 000 000,00	NOK 8,87 År	29.12.2032	Ingen avdrag
LF567 SWAP 2304365/4309409	Nordea	3,4500 %	350 000 000,00	NOK 6,36 År	28.06.2030	Ingen avdrag
LF568 SWAP 1857321/3714766	Nordea	2,1920 %	230 000 000,00	NOK 4,44 År	08.05.2028	Ingen avdrag

Note 9 - Langsiktig gjeld

Drammen kommunen har organisert sine eksterne lån i et lånefond som er ansvarlig for kommunekassens gjeld og gjelden i de kommunale foretakene. I kommunekassen ligger lånene til Husbanken som videreformidles til startlån.

Ekstern gjeldsforpliktelse	31.12.2023	01.01.2023	Gj.snittlig løpetid (år)	Gj.snittlig rente i 2023
Lånefondets eksterne gjeldsforpliktelse	9 564 100 145	9 297 400 352	6,20	3,47 %
Svelvik og Strømm Ungdomslag	700 000	700 000	Avdragsfritt	5,0000%
Husbanklån til videreutlån	3 292 262 286	2 591 398 385	17,35	3,00 %
Total	12 857 062 431	11 889 498 737		

Kommunens eksterne gjeld til investeringsformål er forvaltet gjennom Lånefondet. (Se egen oppstilling over Lånefondets balanse- og bevilgningsregnskap). Bokført gjeld i regnskapet til kommunekassen og i de kommunale foretakene, er gjeld er til kommunens lånefond. Finansiell leasing kan benyttes, under visse vilkår, i henhold til finansreglementet punkt 7.5. Finansiell leasing er ikke benyttet i 2023.

Lånefondets utlån	31.12.2023	01.01.2023
Utlån Drammen Eiendom KF	5 023 573 059	5 113 969 776
Utlån Drammensbadet KF	5 428 644	5 468 644
Utlån til Drammen kommunekasse	4 475 623 224	4 196 909 310
Totale utlån fra lånefondet	9 504 624 926	9 316 347 730

Kommunekassens gjeld til Lånefondet er fordelt på VA-investeringer og øvrige investeringer. Fordelingen er som følger:

Kommunekassens låneforpliktelse	31.12.2023	01.01.2023
Lån til VA investeringer	2 904 330 322	2 724 298 921
Lån til øvrige investeringer	1 571 292 901	1 472 610 389
Kommunekassens lån i Lånefondet	4 475 623 224	4 196 909 310

Rentesikret gjeld i lånefondet			
Fordeling av langsiktig gjeld etter rentebetingelser (rentesikret gjeld i Lånefondet) 1)	% av total gjeld	Langsiktig gjeld 31.12.2023	Gj.snittlig rente i 2023
Langsiktig gjeld med fast rente:		3 530 391 927	2,88 %
Sikret gjennom rentebytteavtaler (swapper):		1 920 000 000	3,03 %
Langsiktig gjeld med fast/sikret rente totalt:	57 %	5 450 391 927	2,82%
Langsiktig gjeld med flytende rente:	43 %	4 113 708 218	4,25%

1) Gjeld inklusive sertifikatgjeld med løpetid inntil 12 måneder.

I henhold til reglement for finans- og gjeldsforvaltning er formålet at finansielle posisjoner skal forvaltes som en helhet hvor en søker å oppnå lavest mulig netto finansutgifter over tid, samtidig som det sikres størst mulig forutsigbarhet i kommunens finansielle stilling. Minimum 1/3 av gjeldsporteføljen skal ha flytende rente, minimum 1/3 skal ha fast rente, mens 1/3 skal vurderes ut ifra markedssituasjonen. Rentebytteavtaler benyttes som et alternativ til fastrentekontrakt da dette gir økt fleksibilitet.

Gjeld som forfaller innen ett år	Beløp	Dato
LF052 Danske Bank-NO0010924145	300 000 000	08.02.2024
LF048 DNB-NO0010850209	400 000 000	24.04.2024
LF064 DNB-NO0010864382	200 000 000	20.09.2024
LF089 KBN-20210526	400 000 000	23.12.2024
Sum forfaller neste år	1 300 000 000	

Note 10 – Avdrag på lån

Avdrag på lån til investeringer i varige driftsmidler

Kommunen skal betale årlige avdrag som samlet skal være minst lik størrelsen på kommunens avskrivninger i regnskapsåret, justert for forholdet mellom størrelsen på lånegjelden og størrelsen på kommunens avskrivbare anleggsmidler. Noten er satt opp med utgangspunkt i Lånefondets lånegjeld, totale avskrivninger og avskrivbare anleggsmidler for Drammen kommunen som juridisk enhet (kommunekassen og kommunale foretak).

Beregningen gjøres ved hjelp av følgende formel:

$$\frac{\text{Sum årets avskrivninger} \times \text{Lånegjeld pr. 1/1 i regnskapsåret}}{\text{Bokførte avskrivbare anleggsmidler pr. 1/1 i regnskapsåret}} = \text{Minimumsavdrag}$$

Forholdet mellom betalte avdrag om minimumsavdrag	2023
Sum avskrivninger i året	538 481 932
Sum lånegjeld pr 1.1.	9 316 347 730
Avskrivbare anleggsmidler pr. 1.1	12 384 137 773
Beregnet minimumsavdrag	399 529 487
Utgiftsførte avdrag i driftsregnskapet	415 646 213
Avvik (minus for lite utgiftsført)	16 116 726

Det er i regnskapet for 2023 utgiftsført 16 millioner kroner ut over minimumsavdraget.

Kommunekassen og de kommunale foretakene Drammen Eiendom og Drammensbadet har innbetalt mer enn minimumsavdraget til Lånefondet.

Avdrag på lån til videre utlån og forskotteringer

Lån til videreutlån og mottatte avdrag på videreutlån kan bare finansiere avdrag på lån eller nye utlån (jf KommuneLOven 14-17, 2. ledd). Praksis i Drammen kommune, i tråd med Husbankens føringer, har vært at innfrielse og ekstraordinære nedbetalinger på startlån benyttes til å finansiere nye startlån. Avdrag på lån til videreutlån er således i sin helhet holdt utenfor beregningen av kommunens minimumsavdrag.

Note 11 - Pensjonsforpliktelser

Drammen kommunekasse 2023

Generelt om pensjonsordningene i kommunen

Kommunen har kollektive pensjonsordninger i Kommunal Landspensjonskasse (KLP), Statens pensjonskasse (SPK) og Drammen kommunale pensjonskasse (DKP) som sikrer ytelsesbasert pensjon for de ansatte.

Pensjonsordningen omfatter alders-, uføre-, ektefelle-, barnepensjon samt AFP/tidligpensjon og sikrer alders- og uførepensjon med samlet pensjonsnivå på 66% sammen med folketrygden. Pensjonene samordnes med utbetaling fra NAV.

Premiefond

Premiefondet er et fond for tilbakeført premie og overskudd. Eventuelle midler på premiefondet kan bare brukes til fremtidig premiebetaling. Premiefondet fremgår ikke av kommuneregnskapet, men bruk av fondet reduserer faktisk betalte pensjonspremier.

KLP	2022	2023
Innestående på premiefond 01.01.	35 761	23 592
Tilført premiefondet i løpet av året	17 678	6 417
Bruk av premiefondet i løpet av året	29 846	23 592
Innestående på premiefond 31.12.	23 592	6 417

DKP	2022	2023
Innestående på premiefond 01.01.	565 281	504 932
Tilført premiefondet i løpet av året	39 651	47 004
Bruk av premiefondet i løpet av året	100 000	150 000
Innestående på premiefond 31.12.	504 932	401 936

Regnskapsføring av pensjon

Etter § 3-5 og § 3-6 i årsregnskapsforskriften skal driftsregnskapet belastes med pensjonskostnader som er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering. Pensjonskostnadene beregnes på en annen måte enn pensjonspremien som betales til pensjonsordningen, og det vil derfor normalt være forskjell mellom disse to størrelsene. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad betegnes premieavvik, og skal inntekts- eller utgiftsføres i driftsregnskapet. Premieavviket tilbakeføres igjen neste år/med 1/7 per år for premieavvik oppstått i 2014 eller senere, med 1/10 per år for premieavvik oppstått fra 2011 til 2013 og med 1/15 per år for premieavvik oppstått fra 2002 til 2010.

Dersom kommunen har endret amortiseringsperiode i regnskapsåret, skal virkningen av denne endringen opplyses om dersom den er vesentlig for å vurdere økonomisk utvikling og stilling.

Regnskapsføringen av pensjon innebærer et unntak fra de grunnleggende prinsippene for kommuneregnskapet om at alle kjente utgifter og inntekter i året skal tas med i årsregnskapet for vedkommende år (kl § 14-6, 2. ledd nr c). Regnskapsføringen av premieavvik og amortisering av premieavvik har hatt innvirkning på netto driftsresultat i 2023 ved at regnskapsførte pensjonsutgifter er kr 278 326 671 lavere enn faktisk betalte pensjonspremier, fordelt slik:

DKP	KLP	SPK	SUM
171 116	75 960	31 251	278 327

Bestemmelsene innebærer også at beregnede pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser er oppført i balansen som henholdsvis anleggsmidler og langsiktig gjeld.

Økonomiske forutsetninger for beregning av pensjonskostnaden	KLP	SPK	DKP
Forventet avkastning pensjonsmidler	4,00 %	3,50 %	4,00 %
Diskonteringsrente	3,50 %	3,50 %	3,50 %
Forventet årlig lønnsvekst	2,48 %	2,48 %	2,48 %
Forventet årlig G- og pensjonsregulering	2,48 %	2,48 %	2,48 %

Spesifikasjon av samlet pensjonskostnad, premieavvik pensjonsforpliktelser og estimatavvik

Tall i hele 1000	SUM	SUM	DKP	KLP	SPK
Pensjonskostnad og premieavvik	2022	2023	2023	2023	2023
Årets pensjonsopptjening, nåverdi	386 065	399 452	278 852	62 476	58 124
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	249 305	310 040	246 615	41 177	22 248
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-312 028	-344 930	-280 032	-50 498	-14 399
Administrasjonskostnad	30 462	24 852	19 505	3 112	2 235
A Beregnet netto pensjonskostnad (inkl. adm)	353 803	389 415	264 940	56 267	68 209
B Forfalt pensjonspremie (inkl. adm.kostnader)	564 764	809 207	576 810	137 341	95 056
C Årets premieavvik (B-A)	210 961	419 791	311 870	81 074	26 847

Pensjonsutgifter i drifts- og investeringsregnskapet	SUM	SUM	DKP	KLP	SPK
	2022	2023	2023	2023	2023
B Forfalt pensjonspremie (inkl. adm.kostnader)	564 764	809 207	576 810	137 341	95 056
C Årets premieavvik	-210 961	-419 791	-311 870	-81 074	-26 847
D Amortisering av tidligere års premieavvik	171 146	175 859	161 900	14 501	-542
E Brutto pensjonsutgift etter premieavvik og amortisering (SUM B:D)	524 950	565 274	426 840	70 768	67 667
G Pensjonstrekk ansatte	69 033	73 143	49 879	8 023	15 241
DKP(Sikringstilskudd, AFP) KLP(Krisesenteret) inngår ikke i aktuarberegningen	27 339	27 792	27 734	59	
Årets regnskapsførte pensjonsutgift (e-G)	483 255	519 923	404 695	62 803	52 426

Akkumulert premieavvik	SUM	SUM	DKP	KLP	SPK
	2022	2023	2023	2023	2023
Sum gjestående premieavvik tidligere år (pr. 01.01.)	631 098	670 912	589 400	81 264	249
Årets premieavvik	210 961	419 791	311 870	81 074	26 847
Sum amortisert premieavvik dette året	-171 146	-175 859	-161 900	-14 501	542
Akkumulert premieavvik pr. 31.12	670 912	914 845	739 370	147 837	27 638
Arbeidsgiveravgift av akkumulert premieavvik	94 599	128 993	104 251	20 845	3 897
Sum akkumulert premieavvik inkl. arb.g.avgift	765 511	1 043 838	843 621	168 682	31 535

Pensjonsmidler	SUM	SUM	DKP	KLP	SPK
	2022	2023	2023	2023	2023
Pensjonsmidler pr 01.01	8 866 705	9 398 460	7 781 703	1 207 692	409 066
Premieinnbetaling	546 108	800 848	568 451	137 341	95 056
Administrasjon	-4 875	-5 347	0	-3 112	-2 235
Forventet avkastning	309 491	339 048	274 150	50 498	14 399
Utbetalinger	-300 039	-312 326	-268 441	-43 885	
Estimatavvik - midler	-18 930	-962 438	-927 962	9 591	-44 066
Pensjonsmidler pr 31.12	9 398 460	9 258 245	7 427 901	1 358 124	472 220

	SUM	SUM	DKP	KLP	SPK
Pensjonsforpliktelser	2022	2023	2023	2023	2023
Pensjonsforpliktelser pr 01.01	-8 339 385	-8 738 351	-6 897 704	-1 113 939	-726 707
Estimatavik	-59 241	-211 030	-280 052	-22 015	91 038
Årets opptjening	-386 065	-399 452	-278 852	-62 476	-58 124
Rentekostnad	-253 071	-314 646	-251 221	-41 177	-22 248
Utbetalinger	299 411	311 668	267 783	43 885	
Pensjonsforpliktelser pr 31.12	-8 738 350	-9 351 811	-7 440 046	-1 195 722	-716 043

	SUM	SUM	DKP	KLP	SPK
Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser	2022	2023	2023	2023	2023
Brutto påløpte pensjonsforpliktelser pr 31.12	-8 738 350	-9 351 811	-7 440 046	-1 195 722	-716 043
Pensjonsmidler pr 31.12	9 398 460	9 258 245	7 427 901	1 358 124	472 220
Netto pensjonsforpliktelse pr 31.12	660 110	-93 566	-12 146	162 403	-243 823
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	0	-36 092	-1 713		-34 379

Konsolidert 2023

Tall i hele 1000	Drammen Kommune	Drammen Eiendom KF	Drammensbadet KF	Konsolidert
	2023	2023	2023	2023
Pensjonspremier	809 207	13 949	4 070	827 226
Pensjonskostnader	519 923	7 641	3 850	531 414
Pensjonsmidler				
Pensjonsmidler 1.1	9 398 460	122 855	0	9 521 315
Premieinnbetaling	800 848	13 641		814 489
Administrasjon	-5 347			-5 347
Forventet avkastning	339 048	4 789		343 837
Utbetalinger	-312 326	-2 323		-314 649
Estimatavvik - midler	-962 438	-3 137		-965 575
Pensjonsmidler 31.12	9 258 245	135 825	0	9 394 070
Pensjonsforpliktelser				
Pensjonsforpliktelse 1.1	-8 738 351	-121 638	0	-8 859 989
Estimatavvik	-211 030	-8 722		-219 752
Årets opptjening	-399 452	-8 246		-407 698
Rentekostnad	-314 646	-4 562		-319 208
Utbetalinger	311 668	2 317		313 985
Pensjonsforpliktelse 31.12	-9 351 811	-140 851	0	-9 492 662
Netto pensjonsforpliktelse pr 31.12	-93 566	-5 026		-98 592
Aga av netto forpliktelse	-36 092	-709		-36 801

IB avviker fra rapporterte tall for 2022 pga Drammensregionens Interkommunale Havnevesen ble omdannet til aksjeselskap 01.01.23.

AFP for Drammensbadet er håndtert av Drammen kommune.

Note 12 - Drammen kommunes garantiansvar

Garantien er stilt for	Formål	Type garanti	Vedtatt garantiramme (ekskl. tillegg)	Saldo 31.12.2023	Forventet låneopptak (utover saldo 31.12.)	Tillegg for renter og omk. o.l.	Godkjenning	Utløper
Medlemmer i Drammen komm.								
pensjonskasse	Innskuddsleiligheter	Garanti for lån	30 000 000	354 366			Godkjent	2034
Skattekisten Foreldrebarnehage BA	Barnehage		20 604 000	3 216 796			Godkjent	2036
Ekmheia Barnehage	Barnehage	Simpel kausjon	560 000	167 976			Godkjent	2032
Øren Andelslag SA	Barnehage	Simpel kausjon	8 000 000	2 199 978			Godkjent	2032
Eplehagan Barnehage SA	Barnehage	Simpel kausjon	8 155 000	2 214 615			Godkjent	2031
Stenseth Barnehage SA	Barnehage	Simpel kausjon	10 550 000	2 953 517			Godkjent	2036
Tømmerås Barnehage SA	Barnehage		8 070 000	2 638 050			Godkjent	2034
Glitrevannverket IKS	Sikre vann til deltakerkommunene	Selvskyldnerkausion	80 129 294	66 638 718			Fullmakt ihht. selskapsavtale	2044
Glitrevannverket IKS	Sikre vann til deltakerkommunene	Selvskyldnerkausion	35 430 000	35 500 000			Fullmakt ihht. selskapsavtale	2044
Glitrevannverket IKS	Sikre vann til deltakerkommunene	Selvskyldnerkausion	10 629 000	10 380 378			Fullmakt ihht. selskapsavtale	2062
Glitrevannverket IKS	Sikre vann til deltakerkommunene	Selvskyldnerkausion	7 086 000	7 055 625			Fullmakt ihht. selskapsavtale	2063
Mjøndalen Sport og Kultursenter	Idrettsanlegg	Selvskyldnerkausion	22 500 000	20 625 000			Godkjent	2051
Drammen strong	Stronghytta	Selvskyldnerkausion	1 500 000	1 500 000		10% (*)	Godkjent	2023
Drammens Ballklubb	Klubbhus	Selvskyldnerkausion	2 500 000	2 500 000		10% (*)	Godkjent	2029
Kjerraten Barnehage	Barnehage	Selvskyldnerkausion	2 500 000	2 000 000			Godkjent	2031
Kjerraten Barnehage	Barnehage	Simpel kausjon	6 867 000	1 280 280			Godkjent	2029
Drammen kirkelige fellesråd	Investeringer til kirkeformål	Selvskyldnerkausion	4 640 000	4 176 000			Godkjent	2041
Drammen kirkelige fellesråd	Investeringer til kirkeformål	Selvskyldnerkausion	9 100 000	4 777 500			Godkjent	2034
Drammen kirkelige fellesråd	Investeringer til kirkeformål	Selvskyldnerkausion	5 600 000	3 640 000			Godkjent	2036
Drammen kirkelige fellesråd	Investeringer til kirkeformål	Selvskyldnerkausion	7 200 000	5 220 000			Godkjent	2038
Drammen kirkelige fellesråd	Investeringer til kirkeformål	Selvskyldnerkausion	4 760 000	3 808 000			Godkjent	2039
Drammen kirkelige fellesråd	Investeringer til kirkeformål	Simpel kausjon	699 940	583 250			Godkjent	2041
Drammen kirkelige fellesråd	Investeringer til kirkeformål	Selvskyldnerkausion	7 500 000	6 375 000			Godkjent	2040
Drammen tennisklubb	Drammen Tennishall	Selvskyldnerkausion	9 226 050	9 226 050			Godkjent	2048
Berskaughallen AS	Idrettsanlegg	Selvskyldnerkausion	15 715 955	15 715 955		10% (*)	Sendt statsforvalter for godkjenning	2038
Mjøndalen Idrettsforening	Idrettsanlegg	Selvskyldnerkausion	14 703 932	8 822 310			Godkjent	2038
Mjøndalen Idrettsforening	Idrettsanlegg	Selvskyldnerkausion	4 419 968	4 419 968		10% (*)	Sendt statsforvalter for godkjenning	2044
Mjøndalen Idrettsforening	Idrettsanlegg	Selvskyldnerkausion	4 253 434	4 253 434		10% (*)	Sendt statsforvalter for godkjenning	2047
Mjøndalen Idrettsforening	Idrettsanlegg	Selvskyldnerkausion	2 466 940	2 466 940		10% (*)	Sendt statsforvalter for godkjenning	2031
Mjøndalen Sport og Kultursenter AS	Idrettsanlegg	Selvskyldnerkausion	16 500 000	2 105 490			Godkjent	2027
Mjøndalen Sport og Kultursenter AS	Idrettsanlegg	Selvskyldnerkausion	2 800 000	861 560			Godkjent	2027
Mjøndalen Sport og Kultursenter AS	Idrettsanlegg	Selvskyldnerkausion	5 000 000	1 578 920			Godkjent	2029
Sameiet Fossekveiva	Kulturformål	Selvskyldnerkausion	3 200 000	1 360 000			Godkjent	2032
Solberg Sportsklubb	Idrettsanlegg	Selvskyldnerkausion	3 545 000	2 398 140			Godkjent	2035
Solberg Sportsklubb	Idrettsanlegg	Selvskyldnerkausion	4 736 667	4 736 667		10% (*)	Godkjent	2040
Stiftelsen Portåsen	Mellomfinansiering, spillemidler	Simpel kausjon	1 200 000	1 145 218		4% (*)	Godkjent	2024
Vinn Industrier AS (**)	Finansiering av nye lokaler	Selvskyldnerkausion			30 000 000	10% (*)	Godkjent	2061
Kommunens garantiansvar pr 31.12			382 348 180	248 895 701	30 000 000			

(*) Tillegg i prosent av gjeldende hovedstol til dekning av eventuelle påløpte renter og omkostninger.

(**) Garantien er ikke tatt i bruk per 31.12.2023. Det forventes at den trer i kraft 01.06.2024 når lån fra KLP utbetales.

Note 13 - Bundne fond

Drammen kommunekasse 2023

(i hele 1000)

Bundne fond	Beholdning 01.01.	Avsetninger	Bruk av fond	Beholdning 31.12.
<i>Bundne driftsfond</i>				
Viltfond	171	15	0	186
Fond tilskuddsmidler Husbanken - etablering	3 145	4 157	0	7 301
Fond tilskuddsmidler Husbanken - utbedring	1 344	0	0	1 344
Fond bundne driftsmidler	71 359	83 033	71 036	83 356
Årsresultat IUA	2 416	198	0	2 614
Fond Nedre Eiker mannskor	38	2	0	40
Stipendmidler Moe og Vogler fond	609	30	0	639
Årsresultat Betzy	3 010	0	0	3 010
Årsresultat NOK.Drammen	1 235	0	162	1 073
Årsresultat Kemner	2 466	0	0	2 466
Årsresultat Kommuneadvokat	264	0	0	264
Tilfluktsromsfond	333	190	0	523
Fond selvkost Byggesak	0	8	8	0
Fond garanti Mjøndalen Sport- og Kultursenter as	2 000	0	0	2 000
Fond utvidet introprogram covid-19	8 198	0	0	8 198
Fond utvidet norskopplæring covid-19	3 991	0	0	3 991
Fond årsresultat Buskerudbyen (sekretariat)	0	968	0	968
Fond årsresultat Buskerudbyen belønningsmidler	0	3 123	0	3 123
Sum	100 579	91 723	71 206	121 096

<i>Bundne investeringsfond</i>				
Fond Helleristningen utbyggingsavtale	1 156	0	1 156	0
Fond tilfluktsrom	3 570	0	0	3 570
Avsetning tap Startlån	5 916	0	0	5 916
Avsetning e.o.avdrag Startlån	38 037	97 368	0	135 405
Fond til parkeringsformål	20 005	387	0	20 393
Fond trafikkssikkerhetstiltak Buskerudbyen	8 524	0	0	8 524
Fond Tangen Fjordpark	37	0	0	37
Fond Opprusting kyststien	63	0	0	63
Fond Utsmykking off.rom	70	0	0	70
Fond Drammen Busstasjon Buskerudbyen	400	0	0	400
Fond Bybrua	8 166	0	0	8 166
Fond Økning Sykkelpå	9 933	0	0	9 933
Fond Sundlandsveien vestre del	40 419	0	6 543	33 876
Fond Konnerud infrastruktur	18 112	2 405	0	20 517
Fond oppgradering dammer	208	0	208	0
Fond Spiralen	3 032		3 032	0
Fond nytt sykehus Drammen	2 769	2 481	1 524	3 726
Fond utbygging Holmen vei	6 289	1 880	2 589	5 580
Fond sykkelplan Buskerudbyen	250	0	0	250
Fond Gml Riksvei, Brudeberget	913	0	913	0
Fond Gamle Riksvei trafikkssikkerhetstiltak	0	2 213	0	2 213
Fond Bokerøyveien VA	0	834	0	834
Fond Turvei Nøstet	0	785	0	785
Fond Dr. Hansteinsgt, Ryddinggangen ect.	0	2 894	0	2 894
Fond Holmen VA utbyggingsavtale	0	26 523	0	26 523
Fond Snarveier	0	893	0	893
Sum	167 869	138 663	15 965	290 567

Konsolidert 2023

(i hele 1000)

Bundne fond	Beholdning 01.01.	Avsetninger	Bruk av fond	Beholdning 31.12.
<i>Bundne driftsfond</i>				
Drammen Kommune (se spesifikasjon over)	100 579	91 723	71 206	121 096
Drammensbadet:				
Innskutt egenkapital	619	0	0	619
Sum	101 198	91 723	71 206	121 715
<i>Bundne investeringsfond</i>				
Drammen Kommune (se spesifikasjon over)	167 869	138 663	15 965	290 567
Drammen Eiendom:				
Kapitalfrigjøring til DK	0	56 700	0	56 700
Solgte utleieboliger - leie til eie	29 682	27 719	46 487	10 914
Sum	197 552	223 082	62 452	358 182

Note 14 - Selvkostberegninger Vann, avløp, arealtjenester og renovasjon

Vann etterkalkyle selvkost 2023	Vann
Direkte driftsutgifter	93 813 449
Avskrivningskostnad	36 284 930
Kalkulatorisk rente (4,3 %)	39 610 118
Indirekte driftsutgifter (netto)	1 174 852
Sjablongmessig indir. kap.kostnad (5 % av ind.dr.kostn.)	58 743
Driftskostnader	170 942 092
- Øvrige driftsinntekter	-2 058 158
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	168 883 934
Gebyrinntekter	166 134 363
Selvkostresultat (Gebyrinntekter - gebyrgrunnlag)	-2 749 571
<i>Finansiell dekningsgrad i %</i>	98 %
Selvkostfond 01.01	-10 184 893
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-2 749 571
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad selvkostfond	-496 604
Selvkostfond 31.12	-13 431 068

Avløp etterkalkyle selvkost 2023	Avløp
Direkte driftsutgifter	131 127 208
Avskrivningskostnad	71 913 021
Kalkulatorisk rente (4,3 %)	70 085 896
Indirekte driftsutgifter (netto)	1 740 734
Sjablongmessig indir. kap.kostnad (5 % av ind.dr.kostn.)	87 037
Driftskostnader	274 953 896
- Øvrige driftsinntekter	-6 210 750
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	268 743 146
Gebyrinntekter	244 232 239
Selvkostresultat (Gebyrinntekter - gebyrgrunnlag)	-24 510 907
<i>Finansiell dekningsgrad i %</i>	91 %
Selvkostfond 01.01	-24 522 407
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-24 510 907
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad selvkostfond	-1 579 977
Selvkostfond 31.12	-50 613 290

Private planforslag etterkalkyle selvkost 2023	Private planforslag
Direkte driftsutgifter	10 521 020
Avskrivningskostnad	3 987
Kalkulatorisk rente (4,3 %)	2 455
Indirekte driftsutgifter (netto)	401 628
Sjablongmessig indir. kap.kostnad (5 % av ind.dr.kostn.)	20 081
Driftskostnader	10 949 171
+ Tilskudd/subsidiering	6 400 810
- Øvrige driftsinntekter	-356 015
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	10 593 156
Gebyrinntekter	4 192 346
Selvkostresultat (Gebyrinntekter - gebyrgrunnlag)	-6 400 810
<i>Finansiell dekningsgrad i %</i>	<i>40 %</i>
Selvkostfond 01.01	0
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	0
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad selvkostfond	0
Selvkostfond 31.12	0

Bygge -og delesaker etterkalkyle selvkost 2023	Bygge- og delesaker
Direkte driftsutgifter	36 573 551
Avskrivningskostnad	212 521
Kalkulatorisk rente (4,3 %)	17 905
Indirekte driftsutgifter (netto)	1 377 738
Sjablongmessig indir. kap.kostnad (5 % av ind.dr.kostn.)	68 887
Driftskostnader	38 250 602
+ Tilskudd/subsidiering	6 278 182
- Øvrige driftsinntekter	-2 872 616
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	35 377 987
Gebyrinntekter	29 091 723
Selvkostresultat (Gebyrinntekter - gebyrgrunnlag)	-6 286 263
<i>Finansiell dekningsgrad i %</i>	<i>82 %</i>
Selvkostfond 01.01	8 082
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-8 082
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad selvkostfond	0
Selvkostfond 31.12	0

Oppmåling etterkalkyle selvkost 2023	Oppmåling
Direkte driftsutgifter	7 683 653
Avskrivningskostnad	60 560
Kalkulatorisk rente (4,3 %)	27 038
Indirekte driftsutgifter (netto)	320 364
Sjablongmessig indir. kap.kostnad (5 % av ind.dr.kostn.)	16 018
Driftskostnader	8 107 633
+ Tilskudd/subsidiering	2 686 758
- Øvrige driftsinntekter	-428 219
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	7 679 414
Gebyrinntekter	4 992 656
Selvkostresultat (Gebyrinntekter - gebyrgrunnlag)	-2 686 758
Finansiell dekningsgrad i %	65 %
Selvkostfond 01.01	0
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	0
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad selvkostfond	0
Selvkostfond 31.12	0

Eierseksjonering etterkalkyle selvkost 2023	Eierseksjonering
Direkte driftsutgifter	1 416 701
Avskrivningskostnad	0
Kalkulatorisk rente (4,3 %)	0
Indirekte driftsutgifter (netto)	29 841
Sjablongmessig indir. kap.kostnad (5 % av ind.dr.kostn.)	1 492
Driftskostnader	1 448 033
+ Tilskudd/subsidiering	182 551
- Øvrige driftsinntekter	-41 734
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	1 406 299
Gebyrinntekter	1 223 748
Selvkostresultat (Gebyrinntekter - gebyrgrunnlag)	-182 551
Finansiell dekningsgrad i %	87 %
Selvkostfond 01.01	0
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	0
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad selvkostfond	0
Selvkostfond 31.12	0

Etterdrift deponi Mile 2023	
Direkte driftsutgifter	1 718 026
Avskrivningskostnad	153 584
Kalkulatorisk rente (4,3 %)	33 802
Indirekte driftsutgifter (netto)	14 072
Sjablongmessig indir. kap.kostnad (5 % av ind.dr.kostn.)	704
Driftskostnader	1 920 187
- Øvrige driftsinntekter	-500 947
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	1 419 240
Gebyrinntekter	0
Selvkostresultat (Gebyrinntekter - gebyrgrunnlag)	-1 419 240

Tjenesten utføres av Drammen Kommune, 50% av tjenesten er etterdrift av husholdningsavfall og er dermed selvkost som skal dekkes av Renovasjonsselskapet for Drammensregionen IKS (RfD). Selvkostandelen faktureres RfD og fremkommer som «øvrige inntekter» i selvkostberegningen.

Renovasjon etterkalkyle selvkost 2023	Alle beløp i helle 1000 kroner
Direkte driftsutgifter	87 961
Kalkulatoriske avskrivninger	9 779
Kalkulatorisk rente (4,3 %)	4 566
Henførbare indirekte driftsutgifter (netto)	57 121
Driftskostnader	
- Øvrige driftsinntekter	-10 599
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	148 828
Gebyrinntekter	137 319
Årets finansielle resultat	-11 509
Selvkostfond	
Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart unde	0
Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd	11 509
Saldo selvkostfond per 01.01.	3 477
Alternativkostnad bundet kapital selvkostfond eller fremfø	-100
Saldo selvkostfond 31.12	-8 132
Nøkkeltall (alle tall i prosent)	
Årets finansielle dekningsgrad i %	92,3
Årets selvkostgrad i %	100
Årsgebyr (alle tall i hele kroner eks.merverdiavgift)	
Standard renovasjon	3 178

Tjenesten utføres av RfD og inngår ikke i Drammen Kommunes regnskap.

Note 15 – Salg av aksjer

Salg av aksjer klassifisert som finansielle anleggsmidler	Andel bokført i driftsregnskapet	Andel bokført i investeringsregnskapet
Norsk Rørsenter AS	0	200 000
Svelvikposten AS	0	180 000
Nedre Eiker Eiendomsutvikling AS	0	62 405 582
Drammensregionens Interkommunale Havnevesen	0	460 536 705
Sum	0	523 322 287

Note 16 - Ytelser til ledende personer

	Brutto lønn og fast godtgjørelse	Tilleggs-godtgjørelse (km og elektronisk komm)*
Rådmann januar til desember (inkl etterlønn)	1 3712 426	2 562
Ordfører januar til desember (inkl etterlønn)	1 119 193	37 255
Kommunedirektør august-desember	947 514	2 928
Ordfører oktober til desember	286 685	10 284

Tilleggsopplysninger:

Det er inngått egen pensjonsavtale med tidligere Rådmann i 2017 for utbetaling av pensjon for lønn ut over 12 G frem til senest fylte 80 år. Avtalen betyr en 66 % pensjon av hele lønnsgrunnlaget.

*) Tallene omfatter oppgavepliktige ytelser.

Pensjonsavtaler inngår ikke i beløpene ovenfor.

Ordfører og rådmann er inkludert i kommunens ordinære tjenestepensjonsordning i

Drammen Kommunale Pensjonskasse. Det er betalt ordinær arbeidsgiverpremie tilsvarende 11% av lønn/godtgjørelse inntil 12G

Note 17 - Godtgjørelse til revisor

Kommunens revisor er Viken kommunerevisjon IKS

Godtgjørelse til revisor	2022	2023
Regnskapsrevisjon	887 000	1 081 000
Forvaltningsrevisjon	2 188 000	2 325 000
Andre oppgaver	1 430 000	1 502 700
Samlet godtgjørelse	4 505 000	4 908 700

Revisjonshonoraret gjelder regnskapsrevisjon for Drammen kommunekasse, Drammen Kommunes lånefond og konsolidert regnskap. Forvaltningsrevisjon er etter bestillinger fra Kontrollutvalget og andre.

Andre oppgaver omfatter blant annet attestasjoner knyttet til merverdiavgift og momskompensasjon, skattemelding, ulike tilskuddsordninger mm. Det inkluderer også møtedeltakelse i kontrollutvalget og kommunestyret, samt uttalelse til kommunens finansreglement og finansrapportering.

Godtgjørelsen inkluderer også saker med særskilt rapportering til kontrollutvalget, budsjettpremisser, samt forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltning.

Note 18 - Usikre forpliktelser

I denne noten omtales stevninger og prosessvarsler mv. som *kan* innebære økonomiske konsekvenser for Drammen kommune. Eventuelle økonomiske konsekvensene er imidlertid uavklarte, og er derfor ikke ført i regnskapet for 2023.

1. Pågående saker for domstol og forliksråd

I det etterfølgende omtales pågående rettstvister og forventede krav, og et estimat av de økonomiske konsekvensene, herunder tilknyttede kostnader dersom kommunen taper saken.

- Drammen kommune ble i mars 2023 sammen med Oslo, Bergen og Malvik kommuner og staten saksøkt for Oslo tingrett av tre private barnehagekjeder. Saksøkerne krever at forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager kjennes ugyldig og at de kommunale vedtakene om beregning av tilskudd til saksøkernes private barnehager for årene 2020-23, kjennes ugyldige. Saksområdet er del av et større søksmål der alle landets kommuner med private barnehager er saksøkt. Saken mot kommunen er nå overført til Buskerud tingrett og stanset i påvente av at saken mot staten avgjøres først. Dersom saksøkerne gis medhold er det varslet et stort erstatningskrav mot kommunene, men omfanget er ikke angitt. Det er derfor ikke mulig å si noe konkret om den økonomiske konsekvensen, utover at vi antar at kravet blir stort. Dersom kommunen må betale erstatning som følge av at forskriften er ugyldig vil kommunen rette regresskrav mot staten. Staten har i den sammenheng signert på at foreldelse utsettes. Dersom et erstatningskrav har sin årsak i eventuelle feil kommunen har gjort kan det innebære en økonomisk konsekvens for kommunen.
- Stevning til Buskerud tingrett av 5. desember 2023 med krav om erstatning og oppreisning som følge av påstått urettmessig terminering av arbeidskontrakt (tilkallingsvikaravtale). Det er berammet rettsmekling i saken den 22. februar 2024. Saksøker har fremmet krav om erstatning og oppreisning oppad begrenset til 217 000 kroner. I tillegg krever saksøker at sakens omkostninger tilkjennes. Estimat på eventuell økonomisk risiko for kommunen antas å ligge på i underkant av 200 000 kroner inkl. saksomkostnader.
- Stevning 22. februar 2022 med krav om erstatning for ekspropriasjon av rettighet på Brakerøya for bygging av nytt sykehus. Saken er behandlet i Buskerud tingrett som avsa dom i januar 2024. Kommunen fikk fullt medhold. Ankefristen har ikke utløpt, og det er risiko for at saken blir anket til lagmannsretten. Kommunen har inngått avtale med tredjepart om dekning av alle kommunens kostnader i anledning saken, inkludert eventuelt idømt erstatningsansvar. De økonomiske konsekvensene for kommunen er derfor beskjedne.
- Stevning 30.06.23 med krav om erstatning for manglende oppfølging fra barnevernet på 90-tallet. Kommunen har meldt saken til ansvarsforsikringsselskapet. Tingretten frifant kommunen 21. desember 2023 på grunn av at kravet er foreldet. Ikke endelig avklart om saken ankes videre. På grunn av forsikringssituasjonen og rettens vurdering er det per i dag lite sannsynlig at saken vil få økonomiske konsekvenser for kommunen. Et eventuelt tap vil medføre betaling av mindre egenandel, anslagsvis i størrelse 100 000 kroner.

2. Saker som ikke er igangsatt for domstolene, men som er varslet etter tvisteloven § 5-2

- I brev 21. mars 2022 ble det fremmet krav om at Drammen kommune måtte erkjenne erstatningsansvar for personskade overfor en tidligere bosatt i kommunen. Grunnlaget er ifølge kravstiller at kommunen ikke grep inn i omsorgssituasjonen i hjemmet og heller ikke da vedkommende ble mobbet på skolen. Kommunen har avvist kravet, men har også utsatt foreldelsesfristen til august 2024. Det er derfor ikke kjent hvorvidt dette vil bli fulgt opp ytterligere fra motparten. Saken håndteres av forsikringsselskapet. Kommunen mener at det ikke er ansvarsgrunnlag i saken. Idet saken er meldt forsikringsselskap er den økonomiske risiko i størrelsesorden 100 000,- (egenandel).
- Den 29. juni 2022 krevde Spinnerisletta Borettslag at kommunen skulle frafalle tildelingsrett og prisregulering av boligene. Kommunen bestred kravet. Det er ikke kommet stevning i saken. Den økonomiske konsekvensen er høyst usikker. Dersom kommunen må frafalle tildelingsretten, vil det kunne medføre behov for anskaffelse av nye boliger til målgruppen. I e-post av 1. juni 2023 informerte advokatfirmaet Svensson Nøkleby om at borettslaget fortsatt ikke har tatt endelig stilling til om de vil gå videre med rettslig prosess. Antas lav økonomisk risiko.
- Krav fremmet mot Drammen kommune i brev den 25. oktober 2022. Grunnlaget er ifølge kravstiller at kommunen ikke grep inn i da vedkommende ble mobbet på skolen. Kommunen har avvist kravet senest i desember 2023. Det er ikke avklart om avslaget blir akseptert. Krav er meldt forsikringsselskapet. Kommunen mener det ikke er ansvarsgrunnlag i saken. Det økonomiske tapet er ikke konkretisert. Idet saken er meldt forsikringsselskap er den økonomiske risiko i størrelsesorden 100 000,- (egenandel)
- Erstatningskrav rettet mot Drammen kommune 28. april 2023 med krav om erstatning med 1 787 803 kroner med tillegg av renter. Grunnlaget for kravet var påståtte uriktige opplysninger og saksbehandlingsfeil fra Drammen kommune i forbindelse med søknad om oppføring av bolig. Erstatningskravet er avvist ettersom det etter kommunens syn ikke er ansvarsgrunnlag og heller ikke årsakssammenheng mellom påstått tap og kommunens handlinger. Krav meldt ansvarsforsikringsselskap. Antar liten risiko for utbetaling.
- Krav om erstatning grunnet manglende oppfølging fra barnevernet mottatt 29. august 2023. Det hevdes manglende omsorgsovertakelse i tidlig barndom. Krav ikke konkretisert. Sak er meldt forsikringsselskap. Saken er ikke endelig behandlet og omfang og grunnlag er lite avklart. Idet saken er meldt forsikringsselskap er den økonomiske risiko i størrelsesorden 100 000,- (egenandel).
- Krav om erstatning for manglende oppfølging fra barnevernet. Angivelig manglende omplassering rett etter fødsel samt i 2005. Krav er anslått til cirka 1,6 millioner kroner. Kravet er meldt forsikringsselskapet. Kravet er ikke endelig behandlet. Idet saken er meldt forsikringsselskap er den økonomiske risiko i størrelsesorden 100 000,- (egenandel)
- Krav om erstatning fra tidligere elev ved grunnskolen i Drammen. Eleven anfører at skolen ikke oppfylte sine plikter etter opplæringsloven kapittel 9A når det gjaldt å sikre et godt og trygt skolemiljø. Det kreves at kommunen erkjenner ansvar. Størrelsen på erstatningskravet er ikke konkretisert. Kommunen har avvist kravet fordi man mener at skolen har oppfylt sine plikter etter kapittel 9A. Kravet meldt forsikringsselskapet. Idet saken er meldt forsikringsselskap er den økonomiske risiko i størrelsesorden 100 000,- (egenandel)

Note 19 – Skatteutgifter

Kommunen er skattepliktig for inntekter knyttet til gjeldsbrevkraft. Siden selvkost på Vannkraft gjennom 2023 har ligget på et lavere nivå en spotpris, har kommunen hatt et netto overskudd på kr 8 037 444.

	Skattepliktig resultat	Årets skatteutgift
Finansielt oppgjør gjeldsbrevkraft 2023	8 037 444	0
Sum	8 037 444	1 768 238

Note 20 - Vesentlige poster og transaksjoner i regnskapet

Etablering av Drammen Havn AS

Kommunestyret sluttet seg i sak 90/2023 til at Drammensregionens interkommunale havnevesen med virkning fra 1. juli 2023 omdannes til Drammen Havn AS. Balanseførte verdier i det tidligere interkommunale samarbeidet på 719 588 602 kroner er i sin helhet overført til Drammen Havn AS som total aksjeinnskuddsforpliktelse. Herav utgjør 100 millioner kroner aksjekapital.

Tidligere eierbrøk er videreført slik at Drammen kommunes eierandel er 64 prosent, mens Lier kommune og Asker kommune har eierandeler på 18 prosent hver. Dette innebærer at Drammen kommunes andel av aksjekapitalen utgjør 64 000 000 kroner, mens kommunens andel av samlet aksjeinnskuddsforpliktelse utgjør 460 536 705 kroner.

Kommunen har ført det sistnevnte beløpet til utgift i investeringsregnskapet som kjøp av aksjer, mens det er inntektsført tilsvarende beløp som frigjort kapital fra Drammensregionens interkommunale havnevesen. Dette innebærer at kommunekassens balanse viser kommunens samlede aksjeinnskuddsforpliktelse. Dette er samme føringspraksis som de øvrige eierne har benyttet.

Salg av eiendommer – overføringer fra Drammen Eiendom KF

I vedtatt handlings- og økonomiplan 2023-2026 ble det lagt til grunn kapitalfrigjøring gjennom salg av eiendom i Drammen Eiendom KF (DEKF) for totalt 375 millioner kroner. Av dette var det forutsatt inntekter på 92 millioner kroner i 2023. Inntektene av salget ble forutsatt benyttet til finansiering av kommunekassens investeringer for å redusere veksten i kommunens lånegjeld.

I budsjettet for 2023 er det lagt til grunn 92 millioner kroner under «tilskudd fra andre», knyttet til salg av eiendom i regi av DEKF. Foretakets anleggsmidler har i gjennomsnitt en lånefinansiering på 76 prosent gjennom langsiktige lån fra Lånefondet. Gjeld knyttet til hvert enkelt anleggsmiddel beregnes sjablongmessig. Ved realisering av eiendommene vedtatt av kommunestyret gjennom HØP 2023-

2026 vil derfor DEKF innfri lån knyttet til disse eiendommene til Lånefondet, mens overskytende beløp vil overføres til kommunekassens investeringsregnskap som investeringstilskudd.

Drammen kommunekasse har derfor mottatt 26,2 millioner kroner i investeringstilskudd fra Drammen Eiendom knyttet til salg av eiendom i 2023, som er bokført under «tilskudd fra andre». Videre har DEKF foretatt en ekstraordinær nedbetaling av gjeld til lånefondet på 70,5 millioner knyttet til de samme salgene. Salgssummen for de solgte eiendommene var dermed til sammen 96,7 millioner, det vil si 4,7 millioner mer enn budsjettet.

Innfridde lånebeløp vil bli benyttet til finansiering av kommunekassens investeringsbudsjett og er bokført under «bruk av lån» i regnskapet. Gjelden flyttes i realiteten fra DEKF til kommunekassen. Dermed sikres kommunekassens investeringsbudsjett som forutsatte en finansiering på 92 millioner kroner uten at kommunens eksterne lånegjeld økes. Dette medfører at regnskapet viser bruk av lån som er 70,5 millioner kroner høyere enn budsjettet.

Avvikling av Nedre Eiker Eiendomsutvikling AS - avviklingsoppgjør

I kommunekassens reviderte driftsbudsjett for 2023 er det forutsatt et utbytte/overføring fra Nedre Eiker Eiendomsutvikling AS (NEE) på 45 millioner kroner i forbindelse med avvikling av selskapet. Inntektene er i budsjettet forutsatt disponert til ekstra overføring til investeringsregnskapet.

På ekstraordinær generalforsamling i selskapet 3. oktober 2023 var hovedsaken «Godkjennelse av sluttoppgjør – melding om endelig avvikling». Av note 6 til avviklingsregnskapet fremgår følgende avviklingsoppgjør:

Note 6 Avviklingsoppgjør

	Pr 31.08.2023
Fordringer	16 482 585
Bankinnskudd	45 995 711
Kortsiktig gjeld	72 714
Til utdeling til aksjonærer	62 405 582

Drammen kommune har hatt 100 prosent eierandel i NEE. Etter avklaring med Viken kommunerevisjon IKS er det lagt til grunn at selskapets utdeling til aksjonær på 62 405 582 kroner i forbindelse med avviklingen bør føres i kommunekassens investeringsregnskap. Beløpet er inntektsført som avhendelse av aksjer i investeringsregnskapet. Av det inntektsførte beløpet er 16 482 585 kroner ført som erverv av andel av Miletomta som Drammen kommune har overtatt i forbindelse med avviklingen. Resterende del av overføringen 45 922 997 kroner inngår som generell finansiering av investeringsregnskapet.

Inntekter fra NEEs salg av Miletomta utgjør en betydelig del av bankinnskuddet som inngår i avviklingsoppgjøret. Det er opplyst fra NEE at kjøper av Miletomta har varslet krav om mulig reduksjon i kjøpesummen på grunn av reguleringsmessige begrensninger ved utnyttelsen av eiendommen.

Som påpekt ovenfor ble det i budsjettet for 2023 forutsatt at forventet utbytte/overføring fra NEE på 45 millioner kroner skulle benyttes til egenfinansiering i investeringsregnskapet. Siden overføringen

fra selskapet er ført i investeringsregnskapet er overføring fra drifts- til investeringsregnskapet i samråd med Viken kommunerevisjon IKS avkortet med 45 millioner kroner i forhold til budsjett.

Startlån – ubrukte lånemidler og avsetninger

Startlån er et boligsosialt tiltak der kommunen videreutlån er midler som lånes inn fra Husbanken. For 2023 var det opprinnelig budsjettert med en innlåns- og utlånsramme på 450 millioner kroner. Ved behandlingen av 1. tertialrapport ble innlånsrammen økt til 750 millioner kroner, mens utlånsrammen ble økt til 788 millioner kroner. Utlånsrammen inkluderte da bruk av 38 millioner kroner fra innfridde midler i 2022, som var avsatt til bundet investeringsfond.

Utlån av startlån er har vært lavere enn forventet i 2023, og regnskapet viser at det er lånt ut 615,4 millioner kroner. Dette er 172,6 millioner kroner mindre enn den budsjetterte utlånsrammen. Dette innebærer at 134,6 millioner kroner av den vedtatte innlånsrammen er ubrukt per utgangen av 2023. I tillegg har det ikke vært behov for å benytte budsjettert bruk fra bundet investeringsfond på 38 millioner kroner.

Ved avslutningen av regnskap 2023 er det avsatt 97,4 millioner kroner fra innfridde lån og ekstraordinære avdrag til bundet investeringsfond. Samlet avsetning per utgangen av 2023 som kan benyttes til nye utlån er etter dette på 135,4 millioner kroner.

Manglende momskompensasjon i investeringsregnskapet

Investeringsregnskapet viser en mindreinntekt fra momskompensasjon på 38,2 millioner kroner. Dette skyldes i stor grad en pågående konflikt mellom Bane Nor og Drammen kommune.

I utbyggingsavtale inngått med Bane NOR i 2018 i tilknytning til bygging av ny jernbane (IC) i Drammen kommune, er det angitt at: «Partene er enige om å tilrettelegge for at hver av partene opprettholder sin rett til fradrag for inngående merverdiavgift der regelverket åpner for dette.» Dette er også videreført i en egen samarbeidsavtale om utbyggingsprosjektet.

Bane NOR og Drammen kommune har i fellesskap innhentet flere bindende forhåndsuttalelser (BFU) fra Skatteetaten for å verifisere dette. Gjeldende BFU konkluderer med at Drammen kommune kan opprettholde sin rett til fradrag for inngående merverdiavgift, og dette legger kommunen til grunn. Kommuneadvokaten er også engasjert inn i denne problemstillingen.

Bane NOR har imidlertid hittil ikke akseptert skatteetatens begrunnelse for denne uttalelsen, og det har derved blitt en langvarig, pågående uenighet mellom Bane NOR og Drammen kommune. Bane NOR fakturerer kommunen for hele bruttobeløpet uten å spesifisere mva på fakturaen, slik at vi ikke får momskompensasjon. For fakturaer i 2023 utbetalte Drammen kommune kun nettobeløpet til Bane NOR, og holdt tilbake penger tilsvarende mva-beløpet. Dette utgjør 44,8 millioner kroner.

Tilskudd ressurskrevende tjenester

I regnskapet for 2023 bet ble avsatt en forventet inntekt for refusjon av særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester på totalt 168,2 millioner kroner.

Etter revisorgjennomgang har det vist seg at forventet inntekt i regnskapet er satt for høyt. Siden revisjonen er ennå ikke avsluttet, er det fortsatt knyttet noe usikkerhet til størrelsen på beløpet.

Per 10. april 2024 anslås at tilskuddet til ressurskrevende tjenester for 2023 kan bli i størrelse 10 – 16 millioner kroner lavere enn det inntektsførte beløpet. Usikkerheten er først og fremst knyttet til P07 Rus og psykisk helse.

Tilskudd ressurskrevende tjenester for 2023 – regnskap og nytt anslag (millioner kroner)

Programområde	Regnskap 2023	Justert anslag - endring
P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne	77,0	-3,7
P06 Hjemmetjenester og institusjon	64,2	-8,9
P07 Rus og psykisk helse	27,0	+2,4 /-2,9
Sum tilskudd ressurskrevende tjenester	168,2	-10,2/-15,5

Kommunedirektøren vil følge opp det reduserte inntektsanslaget og inndekning av dette i forbindelse med 1. tertialrapport 2024.

Note 21 - Enheter i det konsoliderte årsregnskapet

Det konsoliderte årsregnskapet for Drammen kommune består av følgende regnskapsenheter:

- Drammen kommune (kommunekassen)
- Drammen Eiendom KF
- Drammensbadet KF
- Lånefondet

Note 22 - Enheter som er utelatt fra det konsoliderte årsregnskapet

Drammen Kommune er vertskommune for følgende interkommunale samarbeid, som ikke er egne rettssubjekter. De er vurdert å være så små, at de ikke har betydning for vurderingen av kommunens økonomiske utvikling og stilling. De er derfor utelatt fra det konsoliderte årsregnskapet:

- Interkommunalt Utvalg for Akutt Forurensning (IUA)
- Buskerudbyen sekretariat
- Buskerudbyen belønningsmidler

Drammensregionens Interkommunale Havnevesen ble omdannet til aksjeselskap 01.01.23 og er ikke lenger en del av konsolidert regnskap for kommunen.